اولین و یگانه روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.Madandaily.com

یکشنبه ۶ آذر ۱۴۰۱ • ۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ • ۲۷ نوامبر ۲۰۲۲ • سال پنجم • شماره ۹۶۸ • ۸صفحه • قیمت ۳۰۰۰ تومان



ردپای خصولتی‌ها در معدن

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در مسیر اجرا در حوزه معدن با چالش‌هایی روبه‌رو بوده است. از جمله این چالش‌ها اعتراضاتی است که گاه و بیگاه به نحوه واگذاری معادن وارد می‌شود. منتقدان می‌گویند ردپای خصولتی‌ها در این بخش مهم اقتصاد و صنعت کشور به چشم می‌خورد که با برخورداری از فرصت‌های ویژه عنان اختیار معادن را به‌دست می‌گیرند، در حالی که گاهی نه توانی برای افزایش بهره‌وری دارند...

۵



چالش صنایع با خاموشی

داستان کمبود برق و احتمال اعمال خاموسی برای صنایه داستان هرسال که با سرد شده هوا و افزایش مصرف گاز آغاز می‌شود. در ادامه صنعتگران ملزم به استفاده از سوخت جایگزین می‌شوند که سوخت مازاد هم به خودی خود مشکلات جدی آلوگی هوا را به همراه دارد. این چنین است که کلاف دور باطل کمبود انرژی، خاموشی، مازوت‌سوزی و آلودگی هر سال تکرار می‌شود. صنعتگران این روزها دوباره در کنار محدودیت‌های مالی...

۴

در گزارش «روزگار معدن» درباره مزایده محدوده‌های معدنی

چالش تامین زیرساخت جدی است

می‌گویند حاکمیت معدن سال‌ها است که در نقش پدری بی‌صلاحیت ظاهر شده و به‌جای حمایت از فرزندانش دست در جیب آنها کرده است!

بنابراین امروز نه‌تنها هیچ کاری برای توسعه زیرساخت و تامین آب، برق و گاز انجام نشده، حتی در جاهایی که بخش خصوصی با توان و مدیریت خود توانسته پیشرفتی حاصل کند، بلافاصله جلوی آن را سد کرده است. با این مقدمه اگر فرض کنیم همین امروز تمام معادن راکدی که در مزایده عرضه می‌شوند، به متقاضی واجد شرایط واگذار شوند، آیا زیرساخت لازم برای فعال شدن آنها وجود دارد؟...

۳



عکس: روزگار معدن

درخواست فعالان معدنی از دولت

شورای سیاست‌گذاری سنگ احیا شود

۲

سرمقاله

معدن و مفهوم عام هوشمندسازی



فرشاد رشیدنژاد
استاد دانشگاه و فعال معدن

مثل تمام پدیده‌ها و دستاوردهای جدید علمی، هوشمندسازی هم می‌تواند جنبه‌های مثبت فراوان و وجوه منفی بی‌شماری داشته باشد. به‌عنوان مثال این فرآیند اگر باعث شود ایمنی انسان افزایش و نرخ مرگ‌ومیر کاهش پیدا کند، بسیار خوب است و باید از آن استقبال کرد اما همین فرآیند اگر بخواهد انسان را کنترل کند، دیگر روند ناخوشایندی خواهد بود. هوشمندسازی در صنعت مفهومی عام است که در مورد معدن (که یکی از زیرمجموعه‌های صنعت به‌شمار می‌رود) هم مصداق دارد؛ به‌عبارت دیگر این اتفاق در معدن به همان معنایی است که در کشاورزی، خودروسازی، هواوفضا یا حوزه‌های دیگر است و به همان استراتژی‌ها و روش‌ها در بخش معدن و صنایع معدنی، هوشمندسازی معدن می‌گویند. با این تعریف کلی می‌توان گفت هوشمندسازی در تمام بخش‌های معدن، از روش تولید گرفته تا ایمنی اتفاق افتاده و امروزه مورداستفاده قرار می‌گیرد. به‌عنوان مثال در حال حاضر می‌توان روی لباس و کلاه و تجهیزاتی که مورداستفاده کارگران قرار می‌گیرد سنسورهایی کار گذاشت که در هر لحظه موقعیت وی را نمایش دهد. از این ابزار هوشمند که روی لباس فرد کار گذاشته می‌شود می‌توان برای اهداف مختلفی استفاده کرد؛ به‌عنوان مثال حفظ ایمنی نیروی انسانی زیرا می‌توان به این وسیله موقعیت فرد را رصد کرد و مدیر مربوطه ببیند که چند نفر مثلا داخل کارگاه زیرزمینی هستند و چند نفر بیرون.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت‌ها



دلار، محرک اصلی بورس

۷



اصفهان، قطب پروسس صنعت سنگ

۶

تیترهای روز

نقش کمرنگ انتصابات در بورس

بازار سرمایه تهران از سال ۱۳۹۹ تاکنون با فرازونشیب‌های متعددی روبه‌رو بوده است. این بازار که با وعده مسئولان دولت دوازدهم و سیزدهم به محلی برای جذب سرمایه‌های مردمی بدل شد، نتوانست موفق عمل کند. عملکرد منفی بورس تهران در طول سال‌های گذشته بارها منجر به بروز اعتراض در میان فعالان این بازار، به‌ویژه سرمایه‌گذاران حقیقی و خرد شده است. در این انتقادات از عملکرد اقتصادی دولت به‌عنوان متهم اصلی ریزش‌های بورسی و همچنین بی‌توجهی به وعده‌های مطرح‌شده به سهامداران حقیقی و خرد یاد می‌شود. در همین حال عملکرد ضعیف سازمان بورس در حمایت از سهامداران نیز مورد انتقاد جدی قرار گرفت. البته سازمان بورس و اوراق بهادار بسته‌های متعددی را با هدف حمایت از سهامداران مصوب کرد که هیچ کدام از آنها آنقدرها هم نتیجه‌بخش نبودند...

۷





روزگار معدن

اخبار

۲ یکشنبه
۶ آذر ۱۴۰۱
۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۲۷ نوامبر ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۹۶۸

سرمقاله

معدن و مفهوم عام هوشمندسازی

ادامه از صفحه اول

یا اگر حادثـه‌ای روی داد و تعدادی از کارگران گرفتار شدند، به‌وسـیله این فناوری‌ها می‌توان به آسـانی فهمید که هر یک کجا هسـتند و چطور می‌توان آنها را نجات داد.

یا می‌توان جی‌پی‌اس‌هایی را روی ماشـین‌آلات نصـب کرد تا وقتی این دو متحرک به هم نزدیک می‌شوند آژیر اخطار به صدا در آید و به این ترتیب جلوی تصادف گرفته شود.

خلاصـه اینکه اگر معادن به ابزار و ادوات جدید مجهز شـوند، می‌توان ادعا کرد معدن هوشـمند شده است.

این مسـیری اسـت که پایانی نـدارد؛ به‌عبارت دیگر تنوع سنسورها یا اپلیکیشن‌هایی که می‌توان به کار برد، نامحدود است و به این دلیل نمی‌توان حد و مرزی برای هوشمندسـازی در نظر گرفت و گفت اگـر معدنی به ۱۰ آیتم مجهز شـود، دیگر کاملا هوشمند شده است.

در سیستم سـنتی که دهه‌هاست مورداستفاده قرار می‌گیرد باید صبر کرد کارگر محصول را وزن کند، اعداد را در دفتر بنویسد و داده‌های مکتوب را وارد فایل اکسل کند تا در بهترین حالت مشخص شود که در یک شیفت کاری چه گذشته است.

حال تصور کنید سیسـتمی طراحی شده باشد که فرد بتواند با استفاده از گوشی تلفن همراه خود میزان تولید را به‌طـور لحظه‌ای رصد کند و بداند چقدر کنسانتره در فرآیند تولید است، همین‌طور با سنسور رطوبت‌سـنج میزان این شاخص را زیر نظر داشـته باشـد یا تناژ، دانه‌بندی و ویژگی‌های دیگر را بررسی کند.

در چنیـن وضعیتـی می‌توانـد ادعـا کند خط تولید کارخانه یا معدنی هوشـمند شده است. در سیستم‌های جدید کارفرما می‌تواند در لحظه همه چیز را تحت نظر داشته باشد.

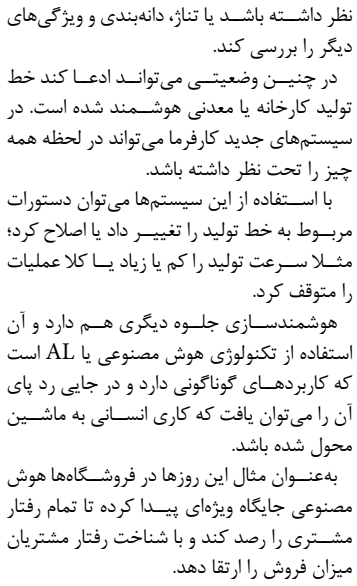
با اسـتفاده از این سیستم‌ها می‌توان دستورات مربـوط به خط تولید را تغییـر داد یا اصلاح کرد؛ مثـلا سـرعت تولید را کم یا زیاد یـا کلا عملیات را متوقف کرد.

هوشمندسـازی جلـوه دیگری هـم دارد و آن استفاده از تکنولوژی هوش مصنوعی یا AL است که کاربردهـای گوناگونی دارد و در جایی رد پای آن را می‌توان یافت که کاری انسـانی به ماشـین محول شده باشد.

به‌عنـوان مثال این روزها در فروشـگاه‌ها هوش مصنوعی جایگاه ویژه‌ای پیـدا کرده تا تمام رفتار مشـتری را رصد کند و با شناخت رفتار مشتریان میزان فروش را ارتقا دهد.

همیـن تعریـف در معادن هـم کاربـرد دارد؛ به‌عنوان مثال از طریق ماشـین‌لرنینگ یا آموزش به ماشـین‌آلات، می‌توان سیسـتمی طراحی کرد که سـینه کار را براسـاس رنگ شناسـایی کند و تشخیص دهد که مثلا سرعت کار باید چقدر باشد یا سـختی کار چقدر است و براساس این اطلاعات خود به خود تصمیم بگیرد که روش اسـتخراج در بخش خاصی از معدن چگونه باید باشد.

به‌طـور خلاصـه می‌تـوان گفـت بکارگیـری فناوری‌هـای نویـن در ماشـین‌آلات معدنـی، اسـتفاده از ماشـین‌لرنینگ و هوش مصنوعی در کنتـرل سیسـتم‌ها و واگـذاری کارهای سـخت در اکتشـاف، اسـتخراج و فـرآوری به ماشـین و اقداماتـی از ایـن دسـت به‌معنای آن اسـت که فعالیـت معدن یا بخشـی از آن هوشمندسـازی شـده و البته باید تاکید کرد ایـن فرآیند انتهایی ندارد.



درخواست فعالان معدنی از دولت

شورای سیاست‌گذاری سنگ احیا شود



عکس: روزگار معدن

کتایون ملکی

ایران با داشتن یک درصد جمعیت و ۷ درصد ذخایر معدنی دنیا، در اقتصاد جهانی دارای سـهم نیم درصدی اسـت که این به‌معنای لزوم اصلاح سیاست‌گذاری‌ها در کشور است. به‌گفتـه فعالان صنعت سـنگ، کشـور در حـوزه صادرات ایـن محصـول مشـکلاتی دارد که ممکن اسـت، سـهم ایـرادات دولـت در ایـن زمینه بیشـتر از بخش خصوصی باشد.

براسـاس اخبار ترکیه در همسـایگی ایران در حوزه سنگ بسـیار موفق‌تر از ایـران عمل کرده و فعـالان این حوزه با مقایسه ایران با ترکیه این پرسش را مطرح می‌کنند که آیا حمایتی که این کشور از فعالان بخش سنگ داشته، ما هم داشته‌ایم؟

آیا زیرسـاختی که در ترکیه ایجاد شـده در کشـور ما نیز ایجاد شده است؟

برهمین اسـاس در حاشـیه هفدهمین نمایشگاه تخصصی «سـنگ، معادن، ماشـین‌آلات و صنایع وابسته» اصفهان، سـومین میز سـنگ کشـور با هدف بررسـی مشـکلات صنعـت سـنگ و نیز رفـع موانـع صادراتی ایـن صنعت برگزار شد.

در گزارش پیش رو از این شـماره روزنامه «روزگار معدن» اظهارات سـخنرانان سومین میز سـنگ کشور که با هدف بررسی مشکلات صنعت سنگ برگزار شده را می‌خوانید.

میزهای صادراتی باید کارشناسی شده باشند



علی جودکی- رئیس سازمان صمت استان مرکـزی و رئیس میز صادراتـی سـنگ کشـور: میز سنگ یکی از میزهای هجده‌گانه‌ای است که سازمان توسعه تجارت ایران برای حل مسائل تخصصی راه‌اندازی کرده است. در این میز مقرر شد مسـائل و مشکلات حوزه سنگ در بخـش صـادرات و واردات انواع سـنگ و ماشـین‌آلات اعم از ماشـین‌آلات خط تولید، اسـتخراج و بهره‌برداری بررسی شود. میزهای صادراتی باید کارشناسی‌شـده باشند و فرآیند امـور در ایـن میزها مورد نقد و بررسـی قرار گیـرد و در نهایت پیشـنهاداتی در راسـتای اصلاح فرآیندها ارائه شود؛ بنابراین باید در یک فرآینـد مطلـوب یک تعامـل سـازنده، بین سیاست‌گذاران حاکمیت و متخصصان فعال در این حوزه شکل گیرد، مشکلات بررسی و یک نتیجـه حاصل شـود. بـر همین اسـاس طی جلسـه‌ای با رئیس سـازمان توسـعه تجارت عنوان کردم تاکنون ۲ میز سـنگ در مشهد و محـلات برگزار و مسـائل جمع‌بندی شـده و نیازمند پیگیری سیاسـت‌گذاران برای اصلاح امور است. یک بحث اساسی که در این صنعت مطرح است درباره واژه خام‌فروشی است که آیا سنگ کوپ خام محسوب می‌شود یا خیر؟ اگر بپذیریم باطله‌برداری یک نوع فرآوری اسـت، پس در سنگ کوپ یک مرحله فرآوری صورت گرفتـه و خام محسـوب نمی‌شـود، امـا نگاه دیگـری که وجـود دارد می‌گوید این سـنگ می‌توانـد ارزش‌افزوده بیشـتری ایجاد کند و نباید به این شـکل صادر شود. این دو نگاه در صادرات سـنگ کشور بسـیار موثر است، زیرا منجـر به وضع عوارض صادراتی شـده و بازار صادرات سـنگ کوپ را قفل می‌کند و سـبب می‌شـود ترکیه جایگزین ایران در بازار جهانی سنگ کوپ شـود. آمار صادراتی ۵ کشور دنیا در سنگ کوپ نشـان می‌دهد صادرات سنگ کوپ این کشـورها باسـنگ‌های فرآوری‌شده، برابر است. براساس مسـائل مطرح‌شده در دو جلسه میز سنگ در مشهد و محلات در سنگ کوپ یک مرحله فرآوری صورت گرفته و دیگر خام نیست. صادرات سنگ به‌صورت اسلب و... چندین نکته حائز اهمیت دارد؛ نکته نخسـت درباره بازگشت ارز حاصل از صادرات آن است که صادرات کشور را به سمت قاچاق می‌برد و نکته بعدی بحث واردات ماشـین‌آلات معدنی اسـت. اولویت نخسـت، تولید داخل است؛ با ایـن همه در کمیته ماده یک عنوان می‌شـود کالای سـاخت داخـل از لحاظ نـرخ رقابتی، کیفیت و درصد تامین نیاز بازار در چه سطحی است. خوشـبختانه صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی قراردادی با هپکو منعقد کرده که منجر به تسـهیل واردات شـده، اما این واردات نیز خود دارای ایراداتی است.

در بحـث واردات ماشـین‌آلات خـط تولید و استخراج طبیعتا دولت باید کار حمایتی انجام دهـد. اینکه ما عـوارض را از ۴ درصد به یک درصد تقلیل دادیم کار خوبی است اما مطلوب نیست.

اساسـا بایـد معافیت مالیاتـی ضریب صفر داشـته باشـد. پیشنهاد میز سـنگ این است کـه بـرای ماشـین‌آلاتی کـه فرآوری‌کننده هسـتند الزامـا معافیـت گمرکی بـا معافیت مالیاتی ضریب صفر در نظر گرفته شـود، زیرا با افزایش هزینه‌ها، سـرمایه‌گذار تمایلی برای سرمایه‌گذاری نخواهد داشت.

چالش‌هـای داخلی اعم از تامین سـوخت، مالیات و تامین اجتماعی به‌طور مسـتقیم در صـادرات تاثیر ندارند، اما به‌طور غیرمسـتقیم اثرگذارنـد. موضوع دیگر بحـث تهاتر و تامین ارز اسـت که باید در ایـن زمینه نیز به راه‌حل مشترکی برسیم. در تبادلات بانکی نیز مشکل داریـم. بسـته پیشـنهادی ما این اسـت که می‌توانیم با بانک‌های کشورهای دیگر تبادلات دوجانبه داشته باشیم تا در صورت قطع شدن سـوئیفت، مبادلات به‌صورت اعتبار اسـنادی صورت گیـرد. البته باید در زمینـه تحریم‌ها گشایش‌هایی حاصل شـود تا این مشکل حل شود.

طبق آمـار اگر تمـام واحدهای سـنگبری کشـور فعال شـوند می‌توانند ۵۳ درصد کوپ استخراجی را فرآوری کنند و مازاد آن که حدود ۴۷ درصد اسـت باید صادر شود. مصوبات میز سنگ چنانچه خلاف قوانین نباشد برای دولت لازم‌الاجراست و سعی ما این است تا مصوبات ۳ میز سـنگ را جمع‌بندی کنیـم و طی ماه آینده به رئیس سـازمان توسـعه تجارت ارائه دهیم.

ماشین‌آلات معدنی بخشی از زنجیره تولید هستند



بهـرام شـکوری- رئیس انجمن سـنگ ایـران: خام‌فروشـی بحثی نیسـت که بتوان در زمینه آن نسـخه‌ای واحد بـرای تمامی مواد معدنـی پیچیـد. در هـر مرحلـه از تولیـد سـرمایه‌گذاری صورت می‌گیرد و با ورود مواد اولیـه محصولـی بـا ارزش افزوده بـالا تولید می‌شـود تا زمانـی کـه کالای مصرفی نهایی تولید شـود. شکی نیست که ما هم علاقه‌مند به ایجاد ارزش افزوده بیشتر در کشور هستیم. بـرای تصمیم‌گیـری دربـاره خام‌فروشـی فاکتورهای بسـیاری از قبیل میـزان ذخیره، میـزان تولید، نیاز بـازار، کالاهای جانشـین محصـول در هر سـطحی از ارزش افزوده و... تاثیرگذارنـد. برای نمونه درمورد آینده نفت و گاز، دنیا به سـمتی می‌رود کـه در نظر دارد سـوخت‌های فسـیلی را حذف کند و اروپا در نظـر دارد ۸۰ درصد کربن را تا سـال ۲۰۳۰ کاهش دهد و سـایر صنایع مثل صنعت فولاد در نظر دارند به تولید فولاد سبز بپردازند، زیرا در آینـده‌ای نه‌چنـدان دور فـروش محصول تولیـدی از سـوخت‌های فسـیلی امکان‌پذیر نخواهـد بود. پس اگر امروز بتوانیم نفت را در کنار فرآورده‌های نفتی به‌صورت خام نیز صادر کنیم قابل‌توجیه اسـت. این مثال در صنعت سنگ نیز مصداق دارد. ایران در حال حاضر با داشـتن ذخایر قطعی بـالای ۳ میلیارد تن و تولید متوسـط سـالانه بالای ۱۰ میلیون تن، بیش از ۳۰۰ سـال سنگ برای تولید دارد و با توجـه بـه تغییر ذائقـه مشـتریان به‌ویژه در بازارهـای هـدف صادراتـی و اسـتفاده از سنگ‌های مصنوعی، کاشی و سرامیک و سایر محصولات جایگزین سـنگ مانند کامپوزیت و شیشه و نوآوری‌های جدید در این حوزه امکان کاهش جدی تقاضا برای سـنگ در دهه‌های آتی بیشتر شده است؛ از همین رو اگر به‌موقع نتوانیـم باتوجه به میانگیـن دنیا که حدود ۲ درصـد ذخایرشـان را تولیـد می‌کننـد از ذخایرمـان اسـتفاده و ارزآوری لازم را بـرای کشـور محقق کنیـم این ذخایـر دیگر ارزش اقتصادی نخواهد داشت. کشور در حال حاضر ۳.۳ میلیارد تن ذخایر قطعی دارد که با انجام اکتشـافات اصولـی و گسـترده می‌توانیم این ذخایر را به مقـدار قابل‌توجهی افزایش دهیم، اما با همین ذخایر نیز همان‌گونه که اشاره شد تا ۳۰۰ سال دیگر سنگ برای تولید داریم و با این تفکر که در آینده ممکن است تقاضا برای مصـرف سـنگ‌های طبیعـی کمتـر شـود کشورهایی مانند ایتالیا، هند و ترکیه که خود مهد فرآوری سـنگ و تولید تجهیزات فرآوری سـنگ هسـتند نیز به ترتیب ۲۲ درصد، ۳۲ درصد و بیش از ۷۵ درصد سنگ تولیدی خود را به‌صـورت فرآوری نشـده صـادر می‌کنند، چراکه بـا ارز حاصل از صـادرات آن می‌توان سـرمایه ارزنـده‌ای تولیـد کـرد؛ در غیر این صورت برای نسـل آینده هیچ سـرمایه‌ای به یادگار نخواهد ماند. یکی دیگر از مشکلات این حوزه قیمت‌گذاری دسـتوری و دخالت دولت در اقتصـاد اسـت. در این بیـن کاهش تعرفه گمرکـی از ۴ درصـد بـه یک درصـد، فقط توانسته بخشی از هزینه‌های فعالان اقتصادی را جبران کند؛ به‌طور مثال اگر نرخ ماشین‌آلات و تجهیـزات معدنی خط تولید ۲۰۰ هزار دلار باشـد، با ۴ درصد تعرفه و محاسبه ارز ۴۲۰۰ تومانی ۳۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان پرداخت می‌کردیـم، اما امروز باوجـود کاهش تعرفه ۴ درصدی به یک درصد به‌دلیل جایگزین کردن ارز ۴۲۰۰ تومانی بـا ارز نیمایی که حدود ۲۷ هزار تومـان قیمـت دارد، ۵۴ میلیون تومان حقـوق گمرکی پرداخت می‌شـود؛ بنابراین با کاهـش تعرفه گمرکـی نه‌تنها هزینـه تعرفه گمرکی کاهش پیدا نکـرده، بلکه افزایش هم پیدا کرده است.

مسـئله بعدی این است که دولت باید بپذیرد ماشـین‌آلات معدنی جزو خط تولیدهسـتند. یکی از مشـکلات عمده بخش صنعت کشـور تجهیز و نوسازی ماشین‌آلات معدنی و فرآوری اسـت که نقش موثری در افزایش تولید سنگ دارد، اما مدتی اسـت به بهانه حمایت از تولید داخلـی جلـوی واردات ماشـین‌آلات معدنی گرفتـه و ایـن محدودیت و ممنوعیت سـبب شده ماشـین‌آلات در داخل کشور به چندین برابر نرخ اصلی‌شان عرضه شوند که مشکلاتی برای فعالان معدنی در حوزه سـنگ که عمدتا کوچک و متوسـط هسـتند ایجاد کرده است.

طبق برآوردها برای نوسـازی ماشین‌آلاتی که بتواننـد تولیـد کنونی را حفظ کننـد نیاز به حـدود ۲ میلیارد دلار اعتبـار داریم؛ در حالی که ارزش کل تولیـدات تولیدکنندگان داخلی در طول سـال به ۵۰ میلیون دلار نمی‌رسد و ایـن ممنوعیت و محدودیـت دولت در زمینه واردات ماشـین‌آلات معدنی جفایی اسـت که در حـق بخش معدن و صنعت کشـور صورت گرفته است.

گرچه در دولت سـیزدهم بـا پیگیری‌های انجمن‌ها و تشـکل‌های صنفی گشـایش‌هایی ایجاد شـده، امـا کافی نیسـت و خصوصا در تامین ماشین‌آلات موردنیاز معادن سنگ این محدودیت کماکان ادامه دارد. اخیرا پیشـنهاد دادیـم صندوق بیمـه فعالیت‌هـای معدنی از محل سرمایه و اعتبار بانک‌ها کل ماشین‌آلات تولید داخلی را خریداری و با شرایط پرداخت مناسب در اختیار فعالان معدنی قرار دهد. این پیشنهاد موردتایید قرار گرفت و صندوق بیمه قرار اسـت با محاسـبه نرخ بهره ۱۲ درصدی و تنفـس ۶ ماهـه و بازپرداخـت ۴ساله این ماشـین‌آلات را در اختیار فعـالان معدنی قرار دهد.

درخواسـت امروز انجمن سـنگ ایران این اسـت که بخشـنامه ممنوعیـت و محدودیت ماشـین‌آلات معدنی لغو شـود، زیـرا این امر منجر به کاهش نرخ ماشین‌آلات خواهد شد.

باتوجه به موارد یادشـده کلید حل مسـائل و مشـکلات صنعـت سـنگ احیای شـورای سیاسـت‌گذاری صنعـت سـنگ اسـت؛ بـر همین اسـاس درخواسـت مهم ما از معاونت معدنـی وزارت صمـت راه‌انـدازی شـورای سیاسـت‌گذاری سـنگ اسـت، چراکه دولت بـا اسـتفاده از تجربیـات فعـالان و خبرگان این صنعـت و ظرفیت‌های موجـود در بخش خصوصـی می‌تواند پویایی و شـکوفایی را به صنعـت سـنگ کشـور بازگرداند و بـا ایجاد این شـورا نه‌تنها مانع از صدور بخشـنامه‌های بـدون کارشناسـی خواهد شـد، بلکـه موانع پیـش‌روی توسـعه صنعت سـنگ را از میان برمی‌دارد.

همچنین در شـورای سیاست‌گذاری صنعت سـنگ کل زنجیـره و مسـائل آنهـا پیگیری خواهد شـد، تکالیف زنجیره تعیین می‌شـود و شـورای سیاست‌گذاری بر اجرای آن نظارت خواهد داشت.

براساس قانون، غیر از حقوق دولتی نباید به معادن هزینه‌ای تحمیل شود، اما متاسفانه این موضوع رعایت نمی‌شـود. یکـی دیگر از نقاط ضعف صنعت سـنگ نداشتن یک تشکل قوی و صـدای واحد اسـت و دنبال ایجـاد انجمن سنگ اسـتان‌ها با مشـارکت کلیه تشکل‌ها و انجمن‌های ایجادشده در حوزه سنگ هستیم که خوشبختانه این نمایشگاه اسبابی را فراهم کرد تا نخستین انجمن قدرتمند سنگ اصفهان تشـکیل شـود. آن زمـان می‌توانیـم بگوییم انجمن سنگ ایران کل صنعت سنگ کشور را نمایندگی می‌کند.

سخن پایانی

امروزه سنگ در بحث عام خود در دنیا به بحث دکوراتیو تغییـر یافته و دیگر آن کاربـرد عام معنا ندارد. در مقطعی تصـور این بود که بـا ایجاد عوارض صادراتی برای سـنگ کوپ، صادرات سـنگ بریده افزایش می‌یابد که نه‌تنها این اتفاق رخ نداد، بلکه این اقدام منجر به از دست رفتن سهم ایران در بازار صادرات سنگ کوپ دنیا شد.

به این ترتیب از سال ۹۶ صادرات سنگ کوپ کشور روند نزولی داشـته است. به‌علاوه اینکه به‌گفته فعالان این حوزه ماده ۲۱ قانون حفاظت از خاک و ماده ۲۲ قانون معادن از دیگر چالش‌های پیش‌روی فعالان صنعت سـنگ کشور به‌شمار می‌روند.

ضعف در فرآوری و اسـتاندارد محصولات سنگ ایران از دیگر موضوعات مطرح شـده در جلسه یادشده بود. به‌گفته یکی از فعالان حاضر در جلسه سنگی که در کشور فرآوری می‌شود مطابق با استانداردهای بین‌المللی نیست؛ بنابراین به‌دلیل ضعف در فرآوری و استاندارد نبودن محصولات، سنگ ایران به بهای بسیار ناچیز در بازارهای بین‌المللی به فروش می‌رسد.

علاوه بر همه مسـائل یادشـده باید تکنولوژی در بخش فرآوری مطابـق با تکنولوژی روز دنیا باشـد و فعالان این حـوزه در سـندیکایی واحد بـه فعالیت بپردازنـد. در این صورت قطعـا می‌توانیم در بحث فـرآوری نیز موفق عمل کنیم.

در ادامه پیشـنهاد شد کمیته توسـعه صادرات ذیل میز سـنگ در اصفهان تشکیل شود تا چالش‌ها و موانع موجود در ایـن صنعـت را جمع‌بندی کند. همچنیـن بر ضرورت تشـکیل شورای سیاست‌گذاری انجمن سـنگ ایران برای دفاع از حقوق فعالان این صنعت تاکید شد.

در گزارش «روزگار معدن» درباره مزایده محدوده‌های معدنی

چالش تامین زیرساخت جدی است



عکس: روزگار معدن

گیتا جاودانی

می‌گویند حاکمیت معدن سال‌ها است که در نقش پدری بی‌صلاحیت ظاهر شده و به‌جای حمایت از فرزندانش دست در جیب آنها کرده است!
بنابراین امروز نه‌تنها هیچ کاری برای توسعه زیرساخت و تامین آب، برق و گاز انجام نشده، حتی در جاهایی که بخش خصوصی با توان و مدیریت خود توانسته پیشرفتی حاصل کند، بلافاصله جلوی آن را سد کرده است. با این مقدمه اگر فرض کنیم همین امروز تمام معادن راکدی که در مزایده عرضه می‌شوند، به متقاضی واجد شرایط واگذار شوند، آیا زیرساخت لازم برای فعال شدن آنها وجود دارد؟
در گزارش امروز «روزگار معدن» این سوال را از تقی نبئی و سهراب حسینی کارشناس و فعال معدنی پرسیدیم.

اطلاعات کم‌عمق، ناقص، بی‌فایده



تقی نبئی، کارشناس و فعال معدنی: مزایده‌های واگذاری معادن در حال حاضر به همان شیوه‌ای برگزار می‌شود که در چند سال گذشته هم رایج بوده است؛ اما باید گفت این شیوه با مشکلات فراوانی روبه‌رو است. یکی از اشکالات عمده این شیوه است که اطلاعاتی که درباره این پهنه‌ها در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد، بسیار کم‌عمق، ناقص و عملا بی‌فایده است و شاید باعث سردرگمی سرمایه‌گذاران و متقاضیان شود؛ به این ترتیب کسانی که قصد دارند در مزایده‌ای شرکت کنند، به‌درستی نمی‌دانند کدامیک از این محدوده‌ها شرایط و ویژگی‌های لازم را دارد و آنها را به هدفی که مد نظرشان است، می‌رساند. پس باید گفت ضعف اطلاعاتی پررنگ‌ترین مشکل در شیوه رایج برگزاری مزایده‌ها است. علاوه بر این انتقاداتی هم به شیوه برگزاری و قوانین و مقررات آن وارد است. مثلا اینکه بیشتر معادن ارائه‌شده در این مزایده‌ها چندین بار است که عرضه شده‌اند. شاید بتوان گفت بیش از ۴ هزار معدن از ۵ هزار معدن آماده واگذاری، پیش از این هم به مزایده‌ها گذاشته شده بود که متقاضی نداشته است.

▣ ۸۵ درصد بدون‌مشتری

به‌نظر من در این دوره، باتوجه به اینکه مزایده‌ها در فاصله زمانی کوتاه و پشت سر هم برگزار می‌شود، سرمایه‌گذاران فرصت کافی در اختیار ندارند که در مزایده‌های چند استان شرکت کنند؛ بنابراین تصور می‌کنم شاید کمیت واگذاری‌ها بیش از ۱۵ درصد نباشد و حدود ۸۵ درصد پهنه‌ها بدون متقاضی باقی بماند.

در پاسخ به اینکه چقدر احتمال دارد این معادن بتوانند وارد عرصه تولید شوند باید گفت از آنجایی که زیرساخت‌های لازم برای فعالیت معدنی در حداقل‌ترین حالت ممکن فراهم است و در بسیاری از مناطق هیچ‌گونه زیرساختی وجود ندارد، به تولید رسیدن این معادن بسیار سخت است. البته با عنایت به اینکه اخیرا وزارت صمت دستورالعمل‌های اهلیت‌سنجی را تا حدودی به‌روز کرده و متقاضیانی که توانایی بیشتری دارند را در مزایده‌ها شرکت می‌دهد، ممکن است برندگان مزایده راحت‌تر بتوانند از پس مشکلات برآیند و تعداد بیشتری از معادن به مرحله تولید برسند اما شاید باز هم از ۵ یا ۶ درصد معادن واگذار شده فراتر نروند. علت این مسئله این است که بعضی از زیرساخت‌های لازم معارضانی دارد. به‌عنوان مثال شاید برخی از متقاضیانی که برنده مزایده می‌شوند، بتوانند جاده موردنیاز خود را احداث کنند، اما گاهی همکاری لازم ازسوی دستگاه‌هایی که باید مجوز جاده‌سازی را صادر کنند، انجام نمی‌شود. یا مردم محلی اجازه این کار را نمی‌دهند، زیرا ممکن است با جاده‌سازی اراضی کشاورزی و مرتعی صدمه ببینند.

▣ مسئولیت وزارتخانه

در پاسخ به اینکه آیا پس از برگزاری مزایده مسئولیت وزارتخانه به پایان می‌رسد، باید گفت هرچند در بخشی از آگهی مزایده اعلام شده وزارتخانه هیچ مسئولیتی در قبال تامین زیرساخت و معارضان و حل مشکلات سر راه بهره‌برداران ندارد و خود متقاضی باید به این مسائل توجه کند و با علم و شناخت کامل نسبت به محدوده در مزایده شرکت کند یا نکند، اما وزارت صمت همواره موظف است از معدنکار حمایت‌ها کند؛ به‌ویژه در زمینه اخذ استعلامات مربوط به محیط‌زیست و منابع طبیعی و ایجاد زیرساخت‌ها باید نقش تسهیلگری داشته باشد. البته این موضوعی است که سردرگمی را بیشتر می‌کند، چون متقاضی اسناد مزایده را مطالعه می‌کند، ضمانتنامه‌های لازم را تهیه و ارائه می‌دهد و کلی وقت می‌گذارد تا در نهایت برنده مزایده می‌شود، اما در زمان سرمایه‌گذاری متوجه می‌شود محدوده معارضان متعددی دارد یا فاقد زیرساخت لازم یا مشکلات دیگری است که آغاز پروژه را در این پهنه‌ها به تاخیر می‌اندازد یا غیرممکن می‌کند.

حمایت وزارتخانه می‌تواند به فعال‌سازی محدوده‌ها کمک کند. از طرف دیگر اطلاعات خود وزارتخانه در زمینه بسیاری از پهنه‌ها ناقص است؛ به این ترتیب فرد باید هزینه کند و ابتدا مطالعه کافی درباره این پهنه‌ها انجام دهد و بعد از اینکه اطلاعات کافی گردآوری شد در مزایده شرکت کند.

در حال حاضر خود وزارتخانه هم اطلاعات کافی درباره برخی پهنه‌ها ندارد و متاسفانه شاهد آن هستیم که از یک سو پهنه‌های وسیعی از اراضی کشور که می‌تواند تحت معدنکاری قرار گیرد و ذخیره قابل‌توجهی دارد، در غیاب اطلاعات کافی، سالیان سال است که به مزایده گذاشته می‌شود و از سوی دیگر متقاضیان اصلی سرمایه‌گذاری هم همیشه دست‌شان از رسیدن به محدوده‌ای معدنی که قابلیت سرمایه‌گذاری بالایی داشته باشد کوتاه می‌ماند.

▣ عدالت در مزایده

وزارت صمت نمی‌تواند هیچ محدوده‌ای را خارج از چارچوب مزایده واگذار کند و من طی این سال‌ها نمونه‌ای از واگذاری فراقانونی مشاهده نکرده‌ام، اما رانت اطلاعاتی می‌تواند منجر به بی‌عدالتی در فرآیند مزایده شود؛ به‌عبارت دیگر کسانی که به اطلاعات ویژه‌ای درباره پهنه‌ها دسترسی دارند آن را در اختیار افرادی خاص قرار می‌دهند تا این افراد در مزایده پهنه‌هایی که اطلاعات چندانی درباره آنها وجود ندارد شرکت کنند. باتوجه به نقص اطلاعات عمومی گاهی فقط یک متقاضی که اطلاعات ویژه‌ای دریافت کرده، در مزایده مربوط به یک محدوده معدنی شرکت می‌کند که نتیجه، چیزی جز واگذاری ناعادلانه معادن به افراد خاص نیست، اما این فرآیند از طریق مزایده اتفاق می‌افتد و ظاهری قانونی دارد.

▣ راهی برای بهبود عملکرد

به‌نظر من فاصله زمانی میان انتشار آگهی تا آخرین مهلت ارائه درخواست، باید بیشتر شود (حداقل به ۲ یا ۳ ماه افزایش پیدا کند) زیرا پهنه‌ها بسیار زیاد هستند و متقاضی باید فرصت داشته باشد تا با تحقیق و مطالعه بیشتر برای شرکت در مزایده اعلام آمادگی کند. از طرف دیگر وزارتخانه می‌تواند در فرصت موجود اطلاعات خود را تکمیل کند و در اختیار متقاضیان قرار دهد.

نکته دیگر این است که بهتر بود مزایده همه استان‌ها در یک بازه زمانی کوتاه پشت سر هم برگزار نشود. در حال حاضر محدوده‌های معدنی چند استان همجوار در بازه‌ای مثلا دوهفته‌ای به مزایده گذاشته می‌شوند و در این زمان کوتاه متقاضیان فرصت نمی‌کنند درباره این پهنه‌ها مطالعه کنند و با دقت دست به انتخاب بزنند. اگر این بازه زمانی و فاصله میان برگزاری مزایده در استان‌های همجوار افزایش پیدا کند، متقاضیان می‌توانند اطلاعات بیشتری از محدوده‌ها گردآوری کنند و در این صورت تعداد محدوده‌هایی که برنده خواهند داشت، بیشتر می‌شود.

معدن و دلال‌ها



سهراب حسینی، کارشناس و فعال معدنی: معادن و محدوده‌هایی که در مزایده عرضه می‌شوند، در گذشته سرمایه‌گذاری داشته که عملیات اکتشاف و استخراج را تا جایی پیش برده‌اند و هیچ کس دوست ندارد زحمتی که برای به ثمر رساندن یک معدن متحمل شده از دست برود یا بلااستفاده باقی بماند؛ بنابراین باید از خودمان بپرسیم آیا این معادن درگیر مشکلاتی بوده‌اند و چرا دچار رکود شده‌اند؛ زمانی گفته می‌شد چون معادن به‌دست دلال‌ها افتاده، مورد بهره‌برداری قرار نمی‌گیرند، اما از وقتی که شرط برخورداری از صلاحیت فنی و مالی مطرح شده، کمتر کسی توانایی آن را دارد که محدوده‌ای ثبت و آن را به‌اصطلاح حبس کند تا روزی آن را به بهره‌بردار دیگری واگذار کند. بااین حال همه را نمی‌توان به یک چوب راند و گفت همه می‌خواستند معدن را حبس کنند یا در پی سفته‌بازی بوده‌اند.

چندی پیش طرحی برای بررسی علت تعطیلی و رکود معادن کوچک‌مقیاس به اجرا در آمد تا راهکارهایی برای حل این چالش به دست آید. نتیجه این بود که برخی از محدوده‌ها فاقد ماده معدنی اعلام شده یا در اکتشاف دقت کافی نشده و معدن زیانده شده بود؛ بنابراین سوال این است که چرا معدنی که گرفتار چالش‌های فراوان بوده دوباره به مزایده گذاشته می‌شود؟ چرا بررسی‌های دقیقی صورت نمی‌گیرد. چرا اطلاعات ارائه‌شده ناقص است؟ ما در بسیاری از این مزایده‌ها شرکت کردیم اما هیچ اطلاعاتی درباره آنها وجود نداشت. از سوی دیگر بین فراخوان و زمان برگزاری مزایده یک فاصله زمانی کوتاه در نظر گرفته شده است. در این زمان کوتاه چطور می‌توان فهمید این محدوده ظرفیت دارد یا خیر؟

▣ پروانه‌های بی‌قرار

پروانه‌های اکتشافی که در کشور صادر می‌شود بیش از یک سال و نیم اعتبار ندارد و در نهایت ۲ دفعه تمدید می‌شود، در حالی که اگر شرایط آب‌وهوایی کشور و زمانی که به ناچار کار تعطیل می‌شود و مشکلات ناشی از معارضان محلی یا دولتی را در نظر بگیریم، باید گفت به‌ندرت می‌توان نمونه‌ای پیدا کرد که در این مدت کار اکتشافی‌اش به نتیجه برسد. ابطال پروانه‌ها به‌ویژه در یک سال گذشته به‌شکل ضربتی و بدون بررسی قبلی در حال انجام است. به‌عنوان مثال فردی در منطقه سردسیر قرار دارد و در مرحله حفاری مغزه‌گیری است و نمی‌تواند بیش از ۵ یا ۶ ماه در سال کار کند و بعد از ۲ بار تمدید تمدید، پروانه او باطل و به مزایده گذاشته می‌شود. در حال حاضر نگاهی خشک و دستوری به پروانه و امتیازی که فرد دریافت و در آن سرمایه‌گذاری می‌کند، وجود دارد و این موضوع در نظر گرفته نمی‌شود که سرمایه‌گذار باید امنیت داشته باشد تا تمایل به ادامه کار در او ایجاد شود. اکنون امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن به‌شدت متزلزل شده است.

▣ گردونه شانس

مزایده‌هایی که به‌شکل یادشده برگزار می‌شود، شبیه قرعه‌کشی است و هر متقاضی بسته به امتیازاتی که دارد پا به میدان می‌گذارد. سرمایه‌گذاران قوی با امتیاز بیشتر و سرمایه‌گذاران ضعیف با امتیاز کمتر وارد گود می‌شوند و شانس خود را امتحان می‌کنند. به‌عبارت دیگر در استراتژی افراد معمولا دو رویکرد مشاهده می‌شود؛ یک رویکرد نقشه راه است و دیگری پرسه‌زنی یا فرصت جویی. رویکرد اول (نقشه راه) مربوط به سرمایه‌گذارانی است که می‌خواهند با کمترین احتمال ریسک عمل کنند؛ بنابراین وقتی زمان کوتاهی در اختیار دارند با توسل به اطلاعات و منابع اطلاعاتی خود به موضوع ورود پیدا می‌کنند، اما کسانی که رویکرد و نگاهشان فرصت‌جویانه است، با اتکا به شانس خود وارد میدان می‌شوند. به گمان من باتوجه به جمعیت کشور استقبال خوبی از این مزایده‌ها خواهد شد. به‌نظر می‌رسد استقبال از معادن شن و ماسه و آهک و امثال آن کمتر باشد، اما نسبت به معادن فلزی، سنگ ساختمانی، خاک‌های صنعتی و زغال سنگ رغبت بیشتری وجود دارد و درصد مشارکت بالاتر می‌رود. البته میزان این مشارکت مهم نیست؛ کیفیت مهم است؛ اینکه چه کسی با چه ظرفیتی وارد شود مهم است.

▣ تامین زیرساخت

در زمینه زیرساخت چند بعد را باید موردبررسی قرار داد که یکی از آنها بعد فنی و مهندسی است. در این زمینه خوشبختانه آنقدر نیروی نخبه و توانمند داریم که می‌توانند در برنامه‌های اکتشافی شرکت‌ها حضور داشته باشند و کار اکتشافی را برعهده بگیرند. باوجود مهاجرت و کمبود نیروی کار، در بدنه مهندسی آنقدر افراد خبره و نخبه وجود دارند که می‌توانند تیم‌های اکتشافی را مدیریت کنند. از نظر ناوگان اکتشافی مثل دستگاه حفاری، ترانشه‌زنی، بیل مکانیکی و امثال آن هم ظرفیت خوبی داریم و پیمانکاران حفاری کشور می‌توانند به‌راحتی تا ۲ هزار متر حفاری را برای همه این ۵ هزار معدن انجام دهند. اما در زمینه زیرساخت‌هایی که در اختیار دولت است، مانند تامین سوخت، با مشکلات زیادی روبه‌رو هستیم. به‌طور مثال تامین گازوئیل به‌ویژه در برخی از مناطق مرزی بسیار دشوار است و به این ترتیب معلوم نیست چطور قرار است امکانات برای بهره‌برداری از این معادن تامین شود.

سخن پایانی...

معدن و صنایع معدنی از پرقدرت‌ترین و اثرگذارترین نیروهای پیشران اقتصاد به‌شمار می‌آید که نقشی جدی در اشتغال‌آفرینی و تامین ارز موردنیاز کشور دارد و سرمایه‌ای ملی و متعلق به تک تک ایرانیان است؛ بنابراین لازم است به‌طورمرتب رویه واگذاری‌ها موردبازنگری قرار گیرد تا برای رفع نواقص موجود و بهبود شیوه‌های رایج اقدام عملی انجام و به این ترتیب فرصت توسعه معادن و بهره‌برداری از این ظرفیت عظیم در جهت رشد و توسعه اقتصادی کشور فراهم شود.

ریزش زغال در آستانه سرما



در حالی که پیش‌بینی می‌شد به‌علت تداوم تنش‌ها میان روسیه و اتحادیه اروپا، روند بهای زغال‌سنگ در بازارهای جهانی افزایشی باقی بماند، این بازار به علت افزایش تولید زغال‌سنگ چین و هوای معتدل اروپا کاهش نرخ را تجربه کرده است.

به گزارش معدن‌نامه، مقامات چین قول داده‌اند تا پایان سال جاری میلادی ظرفیت تولید زغال‌سنگ حرارتی را به ۳۰۰ میلیون تن افزایش دهند.

همچنین با خروج روسیه از بازارها فرصتی طلایی در اختیار سایر تولیدکنندگان زغال همچون آفریقای جنوبی قرار گرفت که با افزایش فروش و تولید، جایگزین روسیه در معاملات جهانی شوند.

هرچند انتشار اخباری مبنی‌بر تکمیل ظرفیت ذخیره زغال‌سنگ، برای پشت‌سر گذاشتن زمستان در اروپا و آسیا، بهای این سوخت را در روند کاهشی قرار دارد اما همچنان بهای آن نسبت به مدت مشابه سال‌های گذشته بسیار بالا است و سود سرشاری را به حساب فروشندگان سوخت کثیف سرازیر کرده است.

این رخداد، چرخشی عظیم برای صنعتی است که در سال‌های اخیر بسیاری از فعالان آن ورشکستگی را تجربه کرده‌اند، زیرا بسیاری از صنایع پیش از وقوع اتفاقات امسال به‌دنبال تغییر رویه و استفاده از انرژی‌های پاک به‌جای استفاده از آلاینده‌ترین حامل انرژی یعنی زغال‌سنگ بودند.

باوجود اینکه بسیاری از فعالان محیط‌زیست و برخی از سیاست‌مداران همچنان بر کاهش مصرف زغال‌سنگ پافشاری می‌کنند، برخی از کشورها مانند بریتانیا و آلمان تعطیلی نیروگاه‌های زغال‌سنگ را در زمستان امسال به‌دلیل نگرانی در مورد منابع انرژی روسیه به تعویق انداخته‌اند.

البته گفته می‌شود این تغییر مسیر موقتی است و چشم‌انداز دستیابی به کربن صفر تا سال ۲۰۳۰ را تغییر نخواهد داد.

در حاشیه

قانون معادن اصلاح شود



رضا بستامی- رئیس سازمان نظام مهندسی معدن ایران: فعالان بخش معدن در ماده ۲۴ با دو مانع اجرایی مواجهند که شامل سازمان منابع طبیعی و محیط‌زیست می‌شود.

اخیرا در شورای‌عالی معادن دغدغه‌هایی مطرح می‌شود که از ۱۰۰ درخواست بهره‌برداران تنها به تعداد بسیار محدودی از آنها پاسخ داده می‌شود.

هر عملیات معدنی ۶ مرحله دارد که مرحله نهایی بازسازی است، اما موردتوجه قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین عواقب این کار متوجه معدنکار می‌شود و برای رفع مشکل در نهایت باید روی مدیریت باطله کار شود.

به‌علاوه اینکه در قانون معادن کانه‌آرایی و فرآوری دارای یک تعریف مشخص است. باید قانون معادن کشور اصلاح شود و با اصلاح آن بسیاری از چالش‌ها و مسائل حل خواهد شد.

ضرورت حمایت دولت از واحدهای فرآوری



رضا احمدی- رئیس کانون سنگ ایران: ماشین‌آلات فرسوده از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی فعالان صنعت سنگ است، زیرا این ماشین‌آلات، تولید معدنکاران را کاهش و هزینه‌ها را به‌شدت افزایش می‌دهند.

در زمینه خام‌فروشی نیز نظرات متفاوتی وجود دارد؛ بنابراین برای اعمال‌نظر درست باید ماده خام و اولیه به‌صورت کارشناسانه تعریف شود.

همچنین دولت باید از واحدهای فرآوری حمایت کند. در ترکیه بیشتر معدنکاران دارای کارخانه فرآوری هستند؛ به‌طوری که بخشی از سنگ استخراج شده را فرآوری و مازاد آن را صادر می‌کنند، اما در ایران این شرایط وجود ندارد.

حتی در مزایده‌های معدنی کشور، فرآوری هیچ امتیازی ندارد؛ بنابراین حمایت دولت از این حوزه باید افزایش یابد و واحدهای فرآوری اجازه معدنداری داشته باشند و در گام بعدی مازاد تولیدات صادر شود.

درخواست ما این است که عوارض صادرات سنگ کوپ ۵درصد افزایش یابد و این ۵ درصد هزینه کمک به واحدهای فرآوری شود.

با حمایت از واحدهای فرآوری می‌توان در نمایشگاه‌های کشورهای خارجی با هدف معرفی کالا و جذب بازار صادراتی حضور فعال‌تری داشت.

وزارت صمت موانع پیش روی فعالان را بردارد



سیامک حاج سید جوادی- کارشناس صنعت سنگ: چالش‌ها و موانع بی‌شمار صنعت سنگ به‌دلیل نبود یک متولی و تشکل قوی برای مدیریت بخش شکل گرفته است.

به‌علاوه اینکه وزارت صمت نباید خود مانعی پیش روی فعالان باشد و حداقل اگر حمایت نمی‌کند، مانع هم ایجاد نکند. ماشین‌آلات ساخت داخل جوابگوی نیاز صنعت سنگ کشور نیستند. تا زمانی که رانت وجود دارد واردات ماشین‌آلات برای معادن آزاد نخواهد شد.

ترکیه، رقیب ما با ۱۲ میلیون تن تولید، ۸۵ درصد محصول خود را صادر می‌کند و تنها یک میلیون تن را به بازار داخلی اختصاص داده است.

ما نیز می‌توانیم با تجهیز معادن ظرفیت تولید را افزایش دهیم اما با بالا بردن ظرفیت تولید، در بخش بازرگانی با مشکلات بیشتری روبه‌رو خواهیم شد. چین و هند بزرگ‌ترین خریداران سنگ بلوک دنیا هستند.

اگر ما در این بازارها رقابت نکنیم جایگاه‌مان را از دست خواهیم داد، چراکه بازار دارای ظرفیت مشخصی است که نباید آن را از دست بدهیم.

عوارض باید در بازارهایی که سنگ پایین‌تر از سوبسید داخلی عرضه می‌شود، گرفته و برای حضور در بازارهای صادراتی هزینه شود.

قوانین در جهت تسهیل فضای کسب‌وکار باشد

احمدرضا بصیر- مشاور معدنی اتاق بازرگانی اصفهان: متاسفانه هزینه‌های بازاریابی و حضور در نمایشگاه به‌شدت افزایش یافته و این پرسش مطرح است که چرا صندوق حمایت از نمایشگاه‌ها فقط در خدمت فعالانی است که پروانه بهره‌برداری کارخانه دارند؟

جایگاه شرکت‌های مدیریت صادرات در این بخش کجاست. متاسفانه گرفتن کارت بازرگانی برای فعالان بخش تبدیل به یک رویا شده و این کارت بازرگانی از نظر سیستم بانکی کشور کوچک‌ترین ارزشی برای گرفتن تسهیلات ندارد.

چرا برای فرآیند صادرات باتوجه به اینکه به‌شدت سرمایه‌بر است، چیزی به‌عنوان سرمایه در گردش در نظر گرفته نمی‌شود.

روزگار معدن
صنایع فلزی و غیرفلزی
۴ یکشنبه
۶ آذر ۱۴۰۱
۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۲۷ نوامبر ۲۰۲۲
سال پنجم ● شماره ۹۶۸

گزارش خبری

مشکل راندمان پایین نیروگاهی است

راندمـان نیروگاه‌هـای برق ایـران ۳۴ تا ۳۹ درصد است، این عدد در کشورهای پیشرفته حدود ۶۰درصد است که با بهبود، نیم‌درصد راندمان نیروگاهی کشور، می‌تـوان سـالانه ۸۴۶ میلیـون مترمکعب سـوخت صرفه‌جویـی کرد. نا ترازی گاز در کشـور ما مسـئله جدیدی نیست برای نخستین‌بار در ماه‌های سرد سال ۱۳۹۹ با قطعی گسـترده و مکرر برق ناشی از کمبود سوخت مواجه بودیم برای همین است انتقاداتی را به دنبال داشته است، البته با چنین معضلی صادرات برق همچنان پا برجاسـت. البته نباید از این موضوع غافل شد که روزهای گذشته میزان مصرف بخش خانگی و تجاری افزایش ۱.۵ برابری داشته است.

▣ صادرات گاز سودآوری بیشتری دارد؟

برخی از کارشناسـان بر این باورند که صادرات برق سـوددهی چندانی ندارد، و عـده‌ای دیگر آن را لازمه بقـای روابـط بین‌المللی می‌دانند اکنون این سـوال وجود دارد که چرا با تاکید هایی که از سـوی مجلس و نهادهای مربوطه برای سـرمایه‌گذاری در این حوزه وجود دارد صادرات گاز جایگزین برق نمی‌شود؟



نرسی قربان کارشناس انرژی در رابطـه بـا ایـن موضـوع می‌گوید: این موضوع مسـئله جدیدی نیسـت و از دیرباز تا کنـون ۲ گروه در رابطه با این موضوع بحث می‌کنند. عده‌ای معتقدند به جای لوله‌های گاز که بسیار پر خرج است انتقال برق امری مقرون به صرفه است.

وی ادامـه داد: گـروه دیگر هم بر این باورند با وجود سیسـتم انتقال لوله‌های گاز در سراسـر کشور پخش هسـتند و می‌توانیم انتقال گاز داشـته باشـیم. این کارشـناس انرژی افزود: البته باید در نظر داشـت که این بحث مرتباً در حال تغییر اسـت. زیرا نه نرخ برق را بـر مبنای معیارهای تولیدو مصرف اسـت و نه نرخ گاز. اما اینکه کدامیک بهتر اسـت، کسی به درستی از آن اطلاع ندارد. نرسـی قربان اضافه کرد: این نکته را نبایـد فراموش کرد که به ازای چه میزان صادرات گاز چه مبلغی دریافت می‌شـود و از چند کیلو متر مکعب چه میزان برق تولید می‌شود و برق تولید شده نسبت به متراژی که گاز مصرف می‌شـود ارزان‌تر می‌شـود. وی ادامه داد: اگر در شـرایطی فعلی گاز گران‌تر است به دلیل شـرایط جهانی است که روسیه و اروپا شدیداً نرخ گاز را تغییر داده‌اند در حالی که همیشـه شرایط به این منوال نبوده و نخواهد بود. وی در پاسخ به این سوال که آیا بهتر نیست به جای صادرات برق صادرات گاز داشته باشیم گفت: چه کسی می‌گوید ما ظرفیت صـادرات گاز را دارا هسـتیم! اکنـون ما با کمبود و نا ترازی گاز روبه‌رو هسـتیم زیرا افت تولید داشـته‌ایم، اما از لحاظ ذخایر گازی ذخایر عظیمی را دارا هستیم و در صورتی که سـرمایه‌گذاری در این زمینه صورت بگیرد می‌توانیم از طریق صادرات گاز سـود بیشتری به‌دسـت آوریم. این کارشناس انرژی تصریح کرد: گاز از دو طریق صادر می‌شود؛ یکی خطوط لوله و دیگری LNG که هر دو مستلزم سرمایه گذاری‌های سنگین و چندین و چند سال زمان برای توسعه آنها. به عبارتی اگر بخواهیم انرژی را جلو ببریم و در این زمینه اقدامی در خور انجام دهیم به ۴-۵ سـال زمان نیاز دارد. وی با اشـاره به اینکه سابقه سرمایه‌گذاری در صنعت گاز مربوط به ۵۰ سال گذشته است در این زمینه توضیح داد: در صورتی که شر کت‌های بزرگی سرمایه‌گذاری نکنند، ممکن اسـت ما با مشکل تکنولوژی نیز مواجه شـویم، زیرا ما در ۲۰ سـال گذشته سعی بر به‌دست آوردن LNG بوده‌ایم. ۵۰ سـال گذشته و حتی قبل از انقلاب در رابطه با LNG فکر شده بود و شرکتی با نـام کارینگاس قرار بود گاز مایع تولید کند که چنین اتفاقی محقق نشد.

▣ راندمان نیروگاهـی در جهان ۱.۵ برابر ایران

آمار و ارقام حاکی از آن اسـت که میانگین راندمان نیروگاه‌هـای برق ایران بین ۳۴ تـا ۳۹ درصد برآورد می‌شود، درحالی که این عدد برای کشورهای پیشرفته حـدود ۶۰ درصد اسـت کـه با بهبود هـر نیم‌درصد راندمان نیروگاهی کشور، می‌توان سالانه ۸۴۶ میلیون مترمکعب سـوخت صرفه‌جویی کرد. درکنار راندمان پاییـن نیروگاهی اتلاف در شـبکه توزیـع نیز یکی از مخاطرات جدی حوزه انرژی کشـور است. آنچه برای حل اساسـی مشـکل انرژی در کشور به‌ویژه در حوزه برق ضـرورت دارد، ابتدا افزایش راندمان نیروگاه‌های کشور است. بر همین اساس تنوع‌بخشی به سبد انرژی کشور، کاهش اتلاف انرژی و سرمایه‌گذاری مناسب در بخش تولید از یک‌سو، نوسازی صنایع کشور و افزایش راندمان آنها از سوی دیگر باید مدنظر قرار گیرد. چراکه در غیر این صورت اتلاف انرژی یا به عبارت بهتر هدر رفت سرمایه‌های ملی را شاهد خواهیم.

دور باطل کمبود انرژی، مازوت سوزی و آلودگی هوا ادامه دارد

چالش صنایع با خاموشی



عکس: آیدا فریدی

گروه معدن

داسـتان کمبـود برق و احتمـال اعمال خاموسـی برای صنایه داستان هرسال که با سـرد شـده هوا و افزایش مصـرف گاز آغاز می‌شـود. در ادامه صنعتگران ملزم به استفاده از سـوخت جایگزین می‌شوند که سـوخت مازاد هم به خودی خود مشکلات جـدی آلوگی هـوا را به همـراه دارد. این چنین اسـت کـه کلاف دور باطل کمبود انرژی، خاموشـی، مازوت‌سوزی و آلودگی هر سـال تکرار می‌شـود. صنعتگـران این روزها دوباره در کنار محدودیت‌های مالی، کسادی بازار و مشـکل تأمین مواد اولیه با معضل دیگری به نام قطعی برق نیز دست و پنجـه نرم می‌کنند که بـه گفته فعالان صنعت اگر این مشکل ادامه‌دار باشد، عاملی برای کمبود برخـی کالاها و گرانی خواهد شد. امسـال نیز کارخانه‌ها وتولیدکنندگان بزرگ صنعتی و صنایع معدنی از نیمه‌های مهـر نامه‌هـای آماده‌بـاش بـرای اعمال خاموشی را دریافت کردند. «روزگار معدن» در این شماره به مشکلات صنایع درصورت اعمال خاموشی پرداخته است.

امیدواریم زمستانی بدون خاموشی داشته باشیم



زمزمه‌های کاهش انرژی و احتمال خاموشـی و جیره‌بندی برق صنایع درحالی آغاز شـده که وزیر نیرو شـهریور ماه در گفت‌وگـو با ایسـنا گفت: براسـاس مذاکرات صـورت گرفته بـا وزارت نفـت امیدواریم که در تامین سـوخت زمسـتانی نیروگاه‌ها با مشـکل مواجه نشویم و چالشی برای تامین برق ایجاد نشود.

علی‌اکبر محرابیان با بیان اینکه وزارت نفت در چارچوب برنامه‌ای که ما برای تامین بـرق زمسـتان داریم، در یک برنامه‌ریزی خوب مانند سـال گذشـته کار را مدیریت می‌کند و امیدواریم با همان تجربه موفقی که در زمسـتان سـال گذشته در همکاری تنگاتنگی که با وزارت نفت داشتیم زمستان را به خوبی مدیریت کنیم.

وی افزود: امیدواریم مشکلی برای تامین برق وجود نداشته باشد و پیش‌بینی‌ها نیز گویای همین مسئله است.

افزایش ذخیره‌سازی سوخت مایع در نیروگاه‌ها



در همیـن حال جـواد اوجی وزیر نفت نیز اعـلام کرد: در روزهـای آغـاز بـه‌کار دولت سـیزدهم حجم ذخیره‌سـازی سـوخت مایـع در نیروگاه‌هـای کشـور پاییـن بـود، بـا اجـرای سلسـله اقدام‌هایـی همچـون افزایـش نـرخ کرایه کامیون‌های ویژه حمل سوخت و استفاده بهینه از خطوط لوله انتقال فرآورده نفتی در شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی توانستیم ۳۰درصد ذخیره‌سازی‌های سوخت مایع در نیروگاه‌های کشور را افزایش دهیم.

وی با تأکید بر تأمین پایدار سـوخت نیروگاه‌ها در زمسـتان پارسـال و تابستان امسـال که سبب جلوگیری از قطعی برق شده اسـت، گفت: در همین تابستان تا روزانه ۳۰۰ میلیون مترمکعب گاز طبیعی به نیروگاه‌ها تزریق می‌شود.

پیش‌بینی‌های لازم برای ذخیره سوخت



عبدالرسول پیش‌آهنگ، مدیرعامل شرکت مادر تخصصی تولید برق حرارتی نیز در همین رابطه به ایسنا گفت: تامین سوخت نیروگاه‌ها به واسطه وزارت نفت صورت می‌گیرد. در همین راستا جلسات متعددی را با این وزارتخانه داشته‌ایم و اکنـون پیش‌بینی‌های لازم برای ذخیره سـوخت صورت گرفتـه اسـت. وی با بیان اینکه دی و بهمن هر سـال نیاز مصرف سـوخت را به وزارت نفت اعلام می‌کنیم و مطابق برنامه‌ریزی امسـال نیز این مسئله صورت گرفته و باید گفت که روزانه در تابستان ۳۰ میلیون لیتر معادل سـوخت مصرف کردیم که این عدد ۳ برابر تولید گازوئیل کشـور است، اظهار کرد: ۲۶۰ میلیون گازوئیل و مابقی سـوخت مایع برای مخازن پیش‌بینی شـده است به طـوری کـه ۳ و نیم میلیارد گازوئیل، ۳ میلیارد مازوت، تا پایان آبان باید در ذخایر تامین شود تا به عدد معقولی در این مدت برسیم.

ذخیره‌سازی سوخت در مخازن نیروگاه‌ها



در همیـن حال معاون راهبـری تولید شـرکت بـرق حرارتـی گفـت: ۲میلیارد و ۶۰۰ میلیون لیتر سـوخت در مخازن نیروگاه‌هـا بـرای تامین برق پایدار پیک زمسـتان امسال ذخیره‌سازی شده است.

به گـزارش ایسـنا، ناصر اسـکندری نیز در حاشـیه بیست و دومین نمایشـگاه بین‌المللی صنعـت بـرق بـا اشـاره بـه ذخایر سـوخت نیروگاه‌هـای برق حرارتی گفـت: نیروگاه‌ها بر مبنای گاز طراحی شـده‌اند و با توجه به اینکه مصارف خانگی در زمسـتان بسیار افزایش پیدا می‌کند گاز تحویلی نیروگاه‌ها محدود شـده و سـوخت مایع جایگزین می‌شـود. وی با بیان اینکه هماهنگی مناسـبی بیـن وزارت نیرو و وزارت نفـت وجـود دارد و مجموعـه پخش و پالایش کشـور تلاش می‌کنند نیـاز نیروگاه‌ها را تامین کنند که تاکنـون این اقدام به خوبی انجام شـده اسـت، گفت: بیش از ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون لیتر در مخازن نیروگاه‌ها سوخت ذخیره شده است. معاون راهبری تولید شرکت برق حرارتی بـا بیان اینکه برخـی موضوعات مطروحـه جهـت برنامه‌ریـزی بـرای مصرف ۳۵میلیون مترمکعـب مازوت در نیروگاه‌ها که در شبکه‌های اجتماعی مطرح شده است، اظهار کرد: برای تامین نیاز برق مردم، سـوخت مایع اولویت دوم نیروگاه‌های حرارتی کشـور است. اسـکندری با بیان اینکه سـوخت نیروگاه‌ها با توجه به نیاز شبکه برق و مباحث محیط‌زیستی استفاده می‌شوند و در این زمینه نگرانی وجود ندارد، اظهار کرد: وضعیت تحویلی سـوخت با توجـه به شـرایط، تغییر می‌کنـد. وی با بیان اینکه در مجموعه نمایشگاه یک حرکت جمعی برای سـاخت داخل صورت گرفته است، اظهار کـرد: در این نمایشـگاه نیازهـای های‌تک در حوزه‌هـای مختلف ازجمله نیروگاهی توسـط متخصصان داخلی و شـرکت‌های دانش‌بنیان داخلی رفع می‌شـوند و جای بسیار خوشحالی اسـت که بیش از ۹۵ درصد قطعات مورد نیاز نیروگاهی در ایران ساخته می‌شوند. اسکندری با اشاره به افزایش ظرفیت تولید نیروگاه گفت: تا پیـک برق آینده نزدیک بـه ۶۰۰۰ مگاوات بـه ظرفیـت نیروگاهی افـزوده خواهد شـد. معاون راهبری تولید شـرکت بـرق حرارتی با بیـان اینکه موضوع نرخ بـرق در لایحه بودجه ۱۴۰۲ را کارشناسـان اقتصـادی بررسـی و با توجه بـه مباحث کلان انرژی کشـور تصمیم خواهند گرفت، گفت: یکی از موضوعات جدی توسعه نیروگاهی کشور، تکمیل سیکل‌ترکیبی نیروگاه‌ها و به عبارتی ساخت بخش بخار است. وی بـا بیان اینکه از لحـاظ راندمان نیروگاه‌ها جزو کشورهای درحال توسعه یا از میانگین به بالا در دنیا هستیم، گفت: جهت‌گیری مجموعه برق حرارتی کشـور به سـمتی است که بخش بخار نیروگاه‌هایی که بدون مصرف سوخت برق تولید می‌کنند را در برنامه اصلی خود قرار دهد و در سایر بخش‌ها هم نیروگاه‌های کلاس F و بالاتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

احتمال قطع گاز برخی صنایع



مدیـر دیسـپچینگ شـرکت ملـی گاز ایران گفـت: در صـورت عدم کاهـش مصـرف گاز خانگی و تجاری احتمال قطع گاز صنایع و اعمال محدودیت بیشتر برای نیروگاه‌های کشور وجود دارد. محمدرضا جولایی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه با سرد شدن هوا میزان مصرف بخش خانگی و تجاری ۱.۵برابر افزایش یافته اسـت، اظهار کـرد: طبیعتا این میزان کسـری باید از جای دیگری جبران شـود چراکه تولید دیگری وجود ندارد لذا بایـد با اعمال محدودیت راهی برای تامین سـوخت کشـور لحاظ کرد. وی با بیـان اینکه جبران این میزان کسـری گاز باید از طریقی انجام شـود، گفت: اکنـون مقداری از ایـن کمبـود را طریق مدیریـت تامین گاز صنعت سـیمان جبران می‌کنیم، به‌گونه‌ای که سـوخت دوم که مازوت اسـت را به این بخش تحویـل داده‌ایم تا تولید متوقف نشـود، مقدار دیگـر را از طریق مدیریت میـزان مصرف گاز نیروگاه‌ها کنترل می‌کنیم، مدیر دیسـپچینگ شـرکت ملی گاز ایـران افزود: اگـر بازهم نیاز شـود، مقداری را از طریق ذخیره خطوط لوله تامیـن می‌کنیم و در صورت نیاز بیشـتر، باید روی مصارف واحدهای صنعتی مدیریت داشته باشیم.

▣ فـولاد و پتروشـیمی در اولویـت اعمال محدودیت

جولایی با بیـان اینکـه درحال‌حاضر اعمال محدودیت برای صنایع فولاد و پتروشـیمی در اولویت است و به غیر از این ۲ مواردی نیز وجود دارد کـه پس از هماهنگـی با وزارت صمت اگر لازم باشـد اعمـال خواهیم کـرد، گفت: میزان اعمال محدودیت بسـتگی بـه افزایش مصرف خانگـی و تجاری دارد، پیش‌بینی‌ها نیز حکایت از ایـن دارد که در یک هفته آینده هوا سـردتر شود در قبال این سرد شدن اگر مصرف افزایشی باشد شروع محدودیت‌ها استارت می‌خورد.

▣ تامیـن دوسـوم نیـاز نیروگاه‌هـا از طریق گاز

وی بـا اشـاره به آخریـن وضعیت تخصیص سـوخت به نیروگاه‌های کشـور نیـز گفت: دو سـوم نیاز نیروگاه‌ها از طریق گاز و یک سـوم از طریق سـوخت مایع تامین می‌شود، باتوجه بـه ذخایـری که داریـم میزان سـوخت مایع را بـرای نیروگاه‌هـا کنتـرل می‌کنیـم. مدیر دیسـپچینگ ملی گاز ایران بـا بیان اینکه این احتمال وجـود دارد که مصرف سـوخت مایع نیروگاه‌هـا افزایش یابد، اظهـار کرد: باتوجه به میـزان مصرف بخش خانگی برای این مسـئله نیز تصمیم‌گیری می‌شود، درحال‌حاضر مصرف خانگی حـدود ۴۶۰ میلیون مترمکعب اسـت یعنـی بیـش از ۵۰ درصد به بخـش خانگی و تجـاری اختصاص می‌یابد، طبیعتـا اگر میزان مصرف از این رقـم فراتر رود محدودیت اعمال می‌شـود. به گفته جولایی، اینکه چقدر مازوت در نیروگاه‌ها مصرف شـود را شرکت گاز تعیین نمی‌کند، بلکه وزارت نیرو بر حسـب نیاز خود به بـرق می‌تواند یا از نیروگاه‌هـای دیگر برای جبـران کاهش گاز اسـتفاده کند و یـا اینکه گازوئیـل و مازوت را به‌عنوان سـوخت نیروگاه در نظـر بگیرد. وی با بیان اینکه شـرکت ملی گاز تاکیدی ندارد که حتما نیروگاه‌ها از مازوت اسـتفاده کنند، گفت: وزارت نیرو باید حسـب نیاز خود تصمیم بگیرد، ما فقط محدودیت گاز اعمال می‌کنیم و هیچ محدودیتی در شـرایط فعلـی برای تخصیـص گازوییل وجـود ندارد. بـرای مازوت هم مـا نگرانی نداریم خودشـان بایـد تصمیم بگیرند کـه می‌خواهند از مازوت اسـتفاده کنند یا خیر، ممکن است وزارت نیرو به سـوخت دیگری به جـز گاز که وزارت نفت اختصاص می‌دهد نیاز نداشـته باشد و نیروگاه را تعطیل کند اگر لازم داشـته باشد نیز باید از فراورده مصرف کند.

افزایش قیمت کالا با خاموشی صنایع



با این همه عبدالرضا مصـری، نایـب رئیس مجلس شورای اسلامی معتقـد اسـت؛ قطعی بـرق صنایـع منجربه گرانی سـیمان، فولاد و سایر کالاهای مهم می‌شود. این درحالی است که درصورت برنامه‌ریزی و بهسازی نیروگاه‌ها تولیـد برق کشـور امروز می‌توانسـت وضع بهتری داشـته باشـد، اما علاوه‌بر مشـکلات سـابق، اکنون مشـکل تامین برق به مشکل مادر تبدیل شده است.

وی در گفت‌وگو با ایسـنا افـزود: تعطیلی کارخانه‌های تولید سـیمان و فولاد به دلیل قطعی برق، از مشـکلاتی اسـت که هر سال تکرار می‌شود.

با تعطیلـی این کارخانه‌ها سـایر صنایع و کسب‌وکارهای وابسته هم به تعطیلی کشیده می‌شـوند.مثلاً واحدهـای تولید بتـن آماده هم‌اکنون سـیمانی برای تهیـه و تولید بتن ندارند.

نایب رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: با توجه به این‌که واحدهای تولیدی برق خود را از طریق بورس و به صورت یکجا خریداری کرده‌انـد، حتی در صورت عـدم مصرف آن، مجبورنـد پول برق را پرداخـت کنند، یعنی واحدهایـی که به صورت اختیـاری اقدام به قطـع برق خـود کرده‌اند نیز بایـد پول برق مصرف نشده را پرداخت کنند.

در این شرایط ممکن است کاهش تولید و بار روانی ناشی از احتمال تعطیلی واحدهای تولیـدی موجب افزایش نرخ سـیمان، فولاد و میلگرد شـود که در این صورت مشـکلات جدی بـر بخش صنعـت و عمـران بوجود خواهد آمد.

مصری با بیـان اینکه واحدهـای تولیدی هر سـاله، زمانـی را برای تعمیرات اساسـی اختصاص داده و از حجـم تولیدات خود کم می‌کنند گفت: باید به این نکته دقت کرد که این واحدها نمی‌توانند پیش از موعد تعمیرات خود را آغاز کنند.

بنابرایـن نمی‌توانند در زمـان قطعی برق، فعالیت خود را کاهش دهند.

طبق تجربه سـال‌های گذشـته معمولا با کمبود سـوخت و کاهش تولیـد برق، وزارت نیرو وارد عمل شـده با توجیـه کمبود برق فعالیت واحدهای تولیدی را محدود می‌کند، در حالی که فعالیت بسیاری از این واحدها با حجم کمتر، توجیهی ندارد زیرا ماشین‌آلات آنان دچار آسیب می‌شود.

سخن پایانی ...

صنعـت برق علاوه بر پیک مصرف در تابسـتان، در فصل زمسـتان به دلیل کمبود سـوخت با شرایط سـختی مواجه می‌شود، با این حال سال گذشـته با وجود احتمال وقوع خاموشـی در زمستان اما با تعامل مناسب وزارت نفت و نیرو زمستان با کمترین خاموشـی پشت‌سر گذاشته شـد. به گفته مسـئولان همواره تامین برق مشترکان در اولویـت قرار دارد، بنابراین باهرسـوختی کـه در اختیار وزارت نیرو قـرار بگیرد، هیچ نیروگاهی به دلیل نوع سوخت خود خاموش نخواهد شد.

گشتی در روند فعالیت یک بخش مهم اقتصادی نشان داد

ردپای خصولتی‌ها در معدن

گروه معدن

سیاســت‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در مسیر اجرا در حــوزه معدن با چالش‌هایی روبه‌رو بوده اســت. از جمله این چالش‌ها اعتراضاتی اســت که گاه و بیگاه به نحوه واگذاری معادن وارد می‌شود.

منتقــدان می‌گویند ردپای خصولتی‌هــا در این بخش مهم اقتصاد و صنعت کشــور به چشم می‌خورد که با برخورداری از فرصت‌های ویژه عنان اختیار معادن را به‌دست می‌گیرند، در حالی که گاهی نه توانی برای افزایش بهره‌وری دارند و نه اساسا اراده‌ای برای دست یافتن به این هدف. گفته می‌شود آنچه در این دست واگذاری‌ها اهمیت بالایی دارند، دسترسی به رانت‌ها و امتیازاتی است که از این رهگذر حاصل می‌شود.

«روزگار معــدن» در ایــن گزارش نگاهی گــذرا به انتقادات مطرح شــده داشته و نگاه و پاسخ دست‌اندرکاران این حوزه را مرور کرده است.



عکس: روزگار معدن

ناکارآمدی ظاهری



سالار باوند کارشناس و فعال معدنی چندی پیش با انتقاد از سیاست واگــذاری مدیریت و راهبری معــادن و مجتمع‌های معدنی گفت: در برخــی موارد برای اینکه برخی مجموعه‌هــا در قالب اجرای اصل ۴۴ قانون اساســی، به بخش خصوصی و افراد خاص واگذار شود، نیاز بود آن فرایند کاری آن مجموعه ناکارآمد جلوه داده شود و عملکرد آن در حــوزه مدیریت ضعیف و ناتوان به نمایــش درآید. به همین منظور از ســال ۹۲ در بســیاری از مجموعه‌های صنعتی، درآمد را ثابت نگه داشــته یا نزولی کردند و هزینه‌هــا را بالا بردنــد. وی افزود: به این منظور در بعضی مــوارد اورهال (احیای خط تولید کارخانه و رســاندن آن به شــرایط قابل قبول) را به ســال‌های بعد موکول کردند تا هزینه‌ها افزایش پیدا کند و با افزایش هزینه‌های مجموعه و ثابت نگه داشتن درآمد، مجموعه را زیان‌ده جلوه کرد و به این ترتیب زمینه‌ای ایجاد شد که مدیریت به افراد خاصی که مد نظر خودشان بود واگذار شــود. باوند افزود: به این ترتیب در نهایت این مجموعه‌ها به مزایده گذاشته شد و افرادی که از قبل هدایت شده بودند، مسئولیت و مدیریت آن را به عهده گرفتند.

انتقاد به نحوه واگذاری محدوده‌های معدنی



تــراب محمــدی معاون سیاســی، امنیتــی و اجتماعی اســتاندار آذربایجان‌شــرقی گفت: دولت ســیزدهم به منظور بهبود وضعیت معیشــتی و ایجاد اشــتغال برای جوانــان، در حــوزه اقتصادی و ســرمایه‌گذاری متمرکز شــده اســت و رئیس‌جمهور به مسئولان کشــوری، استانی و شهرستانی دستور حمایت از سرمایه‌گذاران را داده است.

وی با اشــاره به اهمیت فعال‌سازی و بهره‌برداری از معادن در اشتغال‌زایی و به حرکت درآوردن چــرخ اقتصادی کشــور گفت: معادن در اوج اعمــال تحریم‌های ظالمانه، نقش مهمی در توسعه اقتصاد کشور و استان ایفا کردند.

معاون سیاســی، امنیتــی و اجتماعی اســتاندار آذربایجان‌شــرقی در ادامه ســخنان خــود بــا انتقــاد به نحــوه واگــذاری محدوده‌هــای معدنی گفــت: به عنــوان مثال در یــک مــورد شــرکتی ۴۳ هکتــار محــدوده معدنــی را ۲۵ ســال قبــل ثبت کــرده و در تمــام ایــن مدت هیــچ بهره‌بــرداری از ایــن فضا نکرده اســت. اما ســازمان صمت آذربایجان‌شــرقی نیز هیــچ اقدامی برای بازگردانــدن محدوده معدنی بــه دولت انجام نمی‌دهد. وی افزود: روشــن است ممکن است ماجراهای پشت‌پرده‌ای وجود داشته باشد در غیــر ایــن صورت چطور ممکن اســت محدوده‌ای معدنی به مدت ۲۵ ســال و بدون بهره‌برداری در اختیار شخصی باشد و پروانه بهره‌برداری آن مدام تمدید شود؟

بستر واگذاری فراهم نیست



محمدرضــا کریمــی مدیــر اقتصادی شــرکت تهیه و تولید مــواد معدنی ایــران گفت: کل واگذاری‌هــای شــرکت تهیه و تولیــد مواد معدنی تاکنون ۷۵ مــورد بــوده اســت. وی افزود: ســودهای واریز شده از این واگذاری‌ها به بودجه کشور موجب شــد تا جزو ۱۰ شــرکت نخست شویم، چنین اتفاقی در ســال ۹۵ (قبل از واگذاری) و پیش از آن رخ نداده بود. کریمی که در «میز اقتصادی» شــبکه خبر ســخن می‌گفت با بیان اینکــه برخی منتقدان با روش واگذاری‌ها مخالفتی ندارند، گفت: توســعه شرکت‌های واگذار شده به روش راهبری قابل مقایسه با قبل نیست و بدون تردید این نوع واگذاری از نظر نیروی انســانی، ســودهای بالقــوه، بنــگاه داری و نظــارت، نســبت به روش‌های مرسوم اصل ۴۴ قانون اساسی، به مراتب بهتر است.

▣ تغییر محسوس شاخص‌ها

کریمی با اشــاره به دیدگاه منتقدان مبنی بر حاصل نشدن اهداف مورد نظر در واگذاری شرکت‌ها به راهبر، گفت: در این زمینه، تغییرات محسوســی حاصل شده که در ۵ شــاخص درآمد، ســود، زیــان، میزان تولید و میزان جذب نیروی انســانی قابل بررسی است. کریمی بــا تاکیــد بر قدرت فعالیت دولت در مقایســه با بخش خصوصی گفت: مگر می‌شود کاری را دولت انجام دهد و توجیه اقتصادی نداشــته باشــد اما بخش خصوصی همان فعلیت را اقتصادی کند؟

وی ادامه داد: در برنامه‌ریزی اجرای یک پروژه زمان پرتی که براســاس شــرایط روز امکان وقوع دارد نیز در قالب «لایحه تاخیرات» درنظر گرفته می‌شود. این دوره زمانی ممکن اســت براساس برخی شرایط خاص، مثل کرونا و غیره، مدتی اجرای پروژه را از برنامه زمان‌بندی عقــب بیاندازد. اما چنانچــه طبق برنامه زمان‌بندی هر کــدام از ســرمایه‌گذاران در روند تولیــد و برنامه‌های اجرایــی تاخیر کنند، اخطار قانونی گرفته و در صورت تداوم روند نسبت به فسخ قرارداد اقدام می‌شود.

▣ تمدید قراردادهای واگذاری

مدیر اقتصادی شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران اعلام کــرد: قوانین اصــل ۴۴ دارای زیرمجموعه‌هایی اســت. در بنــد (ت) مــاده ۳۵ قانون رفــع موانع تولید آمده اســت که شرکت‌های دولتی و معادن پس از اخذ گواهی کشــف باید اقدام به واگذاری از طریق استخراج و فروش کنند.

کریمــی بــا بیــان اینکه در اســناد جذب ســرمایه گذاری‌های انجام شده چند نکته برجسته است، افزود: در این اســناد شــروطی وجود دارد که قراردادهای به صورت بلندمدت با شروطی به درخواست متقاضی قابل تمدید اســت. وی ادامه داد: در این فرآیند اگر شــرایط اســناد از سوی مجری طرح رعایت شده باشد می‌توان از این طریق برای ســرمایه‌گذار انگیزه ایجاد کرد. این مقــام مســئول اظهارکرد: به‌طور کلــی در فرآیندهای واگذاری، انتهای قراردهای بلند مدت ۱۰ تا ۱۵ ســاله، اگر به تعهدات عمل شود با درخواست متقاضی، قرارداد تمدید خواهدشد.

▣ مدل‌های پنجگانه واگذاری

کریمی با اشاره به مدل‌های واگذاری معادن و صنایع معدنــی، اظهارکرد: ایمیدرو بر اســاس بند «ت» ماده ۳۵ قانــون رفع موانع تولیــد و مباحث مرتبط با آن در اصل ۴۴ قانون اساســی و نیز قوانین بودجه، نســبت به واگــذاری معادن و صنایع معدنی بر اســاس پنج تیپ قراردادی اقدام کرده است. وی ادامه داد: تیپ راهبری، ســرمایه گذاری، اســتخراج و فروش، تشکیل شرکت مشــترک، تامین مواد اولیــه و تضمین خرید محصول جزو قراردادهایی اســت که بــا بخش خصوصی منعقد می‌شــود. مدیــر اقتصادی ایمپاســکو تاکید کرد: این روش‌هــا مزیت‌هایــی دارد که در مقاله‌هــای داخل و حتی جهانی هم مورد اشــاره قرار گرفته است. به گفته وی، نکته برجســته این روش‌ها این اســت که دولت و شــرکت‌های دولتی از ســودهای بالقوه در این روش‌ها استفاده می‌کنند.

▣ نظارت، کلید قراردادها

کریمی یادآور شــد: پیش‌تــر پس از واگذاری معادن یــا صنایع دیگر هیچ‌گونه نظارتی بر نحوه ادامه فعالیت واحد واگذار شده وجود نداشت، اکنون این نظارت‌ها به عنــوان نکته‌ای کلیدی در روش‌های فعلی وجود دارد. وی یادآور شد: در معادنی که بهره بردار داریم دستگاه نظارتی بر اســاس پیشــرفت کار انجام شده و نوع کار، فعالیت خود را انجام می‌دهد.

سخن پایانی

آنچه کارشناســان و صاحب‌نظران به اتفاق بر آن تاکید دارند، این اســت که شرکت‌های خصولتی گاهی به حیاط خلوت مجموعه‌های دولتی تبدیل می‌شــوند. پس واگذاری معادن به این شــیوه در واقع نقض غرضی در اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی است که نه تنها گرهی از کار فروبسته معادن باز نمی‌کند که مشکلات این بخش را چند برابر خواهد کرد.

فولاد خراسان میزبان سومین

«همایش استانی کمیته بومی‌سازی و توسعه تکنولوژی زنجیره آهن و فولاد کشور»

سومین همایش استانی «کمیته بومی‌ســازی و توسعه تکنولوژی زنجیــره آهن و فولاد کشــور» بــا میزبانی «شــرکت مجتمع فولاد خراسان و پارک علم و فناوری خراسان رضوی» و همراهی «سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)» و «انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران» برگزار شد.

در این رویداد که قائم‌مقام شرکت مجتمع فولاد خراسان و معاونین برنامه‌ریزی و فناوری، خرید، بهره‌برداری و جمعی از مدیران مجتمع و شرکت‌های دانش‌بنیان حضور داشتند، دبیر انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، رئیس پارک علم و فناوری استان و تنی چند از مدیران عامل شرکت‌های حاضر در همایش سخنرانی کردند.

صالــح محمدزاده، قائم‌مقام مدیرعامل مجتمع فولاد خراســان روز چهارشنبه دوم آذرماه ۱۴۰۱ در آیین گشایش این همایش در محل پارک علم و فناوری اســتان، گزارشــی از توانمندی‌ها و قابلیت‌های شرکت و نیز اقدامات حوزه بومی‌سازی ارایه کرد.

دبیــر انجمن تولیدکننــدگان فولاد ایران در ایــن همایش با بیان اینکه خوشبختانه موضوع مهم در برگزاری این جشنواره، بومی‌سازی و توســعه تکنولوژی بوده اســت، افزود: کمیته بومی‌ســازی زنجیره فولاد در دو محور «ایجاد ســامانه جامع هم‌رسانی (سامانه کارلینگ) تامین‌کنندگان و تولیدکنندگان» و نیز «تشــکیل صندوق پژوهش و فناوری فولاد» قدم‌های حرفه‌ای برداشته است.

خلیفــه ســلطان افــزود: «ســامانه جامــع هم‌رســانی تامیــن و تولیدکننده» عملا به ســامانه‌ای برای کسب‌وکار صنعتی مبدل شده که هــر چند پایه آن صنعت فولاد بود، اما اکنــون کل صنایع معدنــی را در برگرفته و امیــد است که به یک ســامانــه جامع صنعتــی بــرای کشــور تبدیــل شود.



رئیس «پارک علم و فناوری خراســان رضوی» هــم با بیان اینکه از ۸۰۰ شــرکت فناور اســتان بیش از ۴۰۰ شــرکت در پارک علم و فناوری فعال هســتند افزود: پارک علم و فناوری خراسان رضوی در کشور به موضوعات ICT و انرژی مشهور است.

مســعود میرزایی افزود: در زمینه صنایع معدنی و فولادی در پارک اســتان فعالیت‌های مهمی برای جذب شرکت‌ها و فعالان انجام شده و پیش‌بینی می‌شــود در حوزه صنایع معدنی و فولادی بتوانیم سهم «اقتصاد دانش‌بنیان» را در تولید ناخالص داخلی ارتقا دهیم.

گفتنی اســت، فــولاد خراســان در این همایــش تفاهمنامه‌ای در خصوص فرایند بومی‌ســازی بــا محوریت حوزه‌هــای دانش‌بنیان با شرکت سیما طراحان مبتکر طوس به امضا رساند.

در بخش جانبی این همایش، شرکت‌های دانش‌بنیان زیرمجموعه پــارک علم و فناوری به معرفــی توانمندی‌های خود در حوزه صنایع فولادی پرداختند.

معاون بازرگانی جدید چادرملو معرفی شد

صادرات ۱.۲ میلیون تن شمش فولادی توسط «کچاد»

مراســم تودیع و معارفه معاون بازرگانی ســابق و جدید شرکت معدنی و صنعتی چادرملو برگزار شد. در این مراسم، مهندس سعید نادری به‌عنوان معاون بازرگانی جدید این شــرکت معرفی و جایگزین دکتر حســین اطمینان شد. دکتر اطمینان معاون پیشین بازرگانی در گزارشی به عملکرد ۳ سال اخیر این معاونت در بخش فروش و خرید شرکت پرداخت گفت: طی ۳ سال اخیر علاوه بر فروش محصولات تولیدی در بســتر بورس کالا، با وجود موانع متعدد ناشــی از تحریم‌های اقتصادی، این شــرکت توانســت بالغ بر ۱ میلیون و ۲۰۰ هزارتن شــمش فولادی به مقاصد مورد هدف صادر نماید.

در مراسم تودیع و معارفه معاون امور بازرگانی شرکت معدنی و صنعتی چادرملو که با حضور دکتر عسکری‌زاده قائم‌مقام شرکت و جمعی از مدیران برگزار شد. دکتر اطمینان همچنین افزود: در بخش تأمین و تدارک شرکت نیز سعی گردید تمامی امور به منظور ایجاد شفافیت از طریق فراخوان‌های رسمی انجام پذیرد که در این زمینه بیش از ۲۲۰۰شــرکت پس از ارزیابی به عضویت ســامانه بازرگانی شــرکت درآمده‌اند. در ادامه مهندس سعید نادری معاون جدید امور بازرگانی چادرملو نیز اظهار امیدواری نمود بتواند با همکاری تمامی ارکان شــرکت در راســتای اهداف شــرکت گام بردارد. قائم مقام شــرکت نیز ضمن تقدیر و تشــکر از زحمات دکتر اطمینان در مدت تصدی در این معاونت، برای مهندس نادری با توجه به ســابقه خوب ایشان در شرکت تهیه و تولید مواد معدنی و مجتمع معدنی و صنعتی خور و بیابانک در مسئولیت جدید آرزوی موفقیت نمود.





یادداشت

اصفهان، قطب پروسس صنعت سنگ



بهرام شکوری
عضو هیات نمایندگان اتاق ایران

طبق آمار بیش از ۷۰ درصد پروسس سنگ ایران در استان اصفهان انجام شده است؛ به همین دلیل استان مرکزی و اصفهان نقش قابل‌توجهی در صنعت سنگ ایفا می‌کند و برگزاری نمایشگاه در این دو استان می‌تواند منافع بسیاری برای این صنعت به همراه داشته باشد.

درباره تاثیر برگزاری نمایشگاه‌ها بر برندسازی بازار صنعت سنگ می‌توان گفت: نمایشگاه عرصه‌ای است که در آن می‌توان توانمندی‌ها را در معرض دید قرارداد و انتقال تجارب انجام شود. روسای جمهوری و وزرای پیشین با هیات‌های دولتی سفر می‌کردند اما برای نخستین‌بار دولت آقای روحانی هیات‌های تجاری را در سفرها با خود همراه کرد تا بتوانند ارتباطات تجاری لازم را برقرار سازند. این امر پس از برجام بیشتر موردتوجه قرار گرفت و این‌گونه فرآیندهای سرمایه‌گذاری و خرید تجهیزات تداوم و رونق یافت.

هرچند با تشدید تحریم‌ها اوضاع به این منوال نماند و فرصتی ایجاد شد تا ما بتوانیم ظرفیت‌های داخلی کشور را شناسایی کنیم. اکنون بسیاری از تجهیزات فرآوری سنگ در داخل کشور تولید می‌شوند اما شاید بسیاری از فعالان این عرصه از این‌دست ظرفیت‌ها اطلاع و آگاهی کامل و جامعی نداشته باشند. برگزاری نمایشگاه این فرصت را در اختیار فعالان حوزه صنعت سنگ قرار می‌دهد تا با محصولات و توانمندی‌های داخل کشور آشنا شوند و به جای خرید تجهیزات و خارجی و پرداخت هزینه‌های گزاف، با قیمتی مناسب از محصولات و تولیدات داخلی باکیفیت بهره‌مند شوند.

برخی محصولات در بازار صنعت کمیاب‌تر هستند اما ایران به دلیل تعدد معادن و گوناگونی سنگ‌ها از امکان تولید انواع سنگ‌ها برخوردار است، با این حال برخی از فعالان عرصه صادرات سنگ ممکن است از این تنوع آگاه نباشند و نمایشگاه شرایطی برای این آشنایی فراهم می‌سازد. متاسفانه به دلیل عدم تعامل با بازارهای جهانی و عدم تحقق برجام، حضور فعالان خارجی در نمایشگاه‌هایی که در داخل کشور برگزار می‌شوند کاهش یافته است؛ اگر امکان حضور فعالان خارجی نیز فراهم بود، بی‌شک این دست از نمایشگاه‌ها بسیار پربارتر بودند.

علاوه‌بر نمایشگاه بین‌المللی سنگ که هر ساله در استان تهران برگزار می‌شود؛ ۲ نمایشگاه دیگر در حوزه صنعت سنگ ازجمله نمایشگاه بین‌المللی سنگ ایران در نیم‌ور محلات و سپس نمایشگاه بین‌المللی سنگ، معدن و صنایع وابسته که در استان اصفهان برگزار می‌شوند. نمایشگاه سنگ ایران از دبیرخانه‌ای دائمی برخوردار است و با توجه به شرایط منطقه، استان مرکزی سرآمد تولید سنگ‌های تزئینی در کشور شناخته می‌شود.

از طرف دیگر نمایشگاه دوم در اصفهان، استانی که بیشترین فرآوری‌های سنگ را انجام می‌دهد، برگزار می‌شود. طبق آمار بیش از ۷۰ درصد پروسس سنگ ایران در استان اصفهان انجام شده است؛ به همین دلیل استان مرکزی و اصفهان نقش قابل‌توجهی در صنعت سنگ ایفا می‌کند و برگزاری نمایشگاه در این ۲ استان می‌تواند منافع بسیاری برای این صنعت به همراه داشته باشد.

در کشور ما تنوع سنگ بسیار است و به جرات می‌توان گفت که در این عرصه و به لحاظ ذخایر سنگی رتبه دار هستیم اما متاسفانه همانند سایر صنایع درصد بسیار کمی از این منابع مورد استفاده و استخراج قرار می‌گیرند.

طبق آمار کمتر از نیم درصد از کل ذخایر موجود را استخراج می‌کنیم اما میانگین این فرآیند در جهان، رقم میان ۳ تا ۵ درصد است. ما در حوزه سنگ‌های تزئینی از ۳ میلیارد تن ذخایر قطعی و بیش از ۵میلیارد تن ذخایر قطعی احتمالی برخوردار هستیم و از این منظر با کشوری همچون ترکیه در جایگاهی یکسان قرار داریم اما تنوع سنگ‌های ما فراتر از این کشور است.

با این حال کشور ترکیه از صادرات سنگ توانسته قریب به ۵ میلیارد دلار کسب درآمد کند و بیش از ۲۰درصد از حج بازار جهانی این صنعت را در اختیار گیرد؛ در صورتی که صادرات ما از ۳۰۰ میلیون دلار فراتر نرفته و تنها ۷ درصد از سنگ‌های خود را به صورت خام و فرآوری شده صادر و مابقی تولیدات را در داخل کشور عرضه می‌کنیم.

اما کشوری همچون ترکیه ۷۴درصد سنگ‌های خام و فرآوری شده خود را صادر و ارزآوری مناسبی برای کشورشان ایجاد می‌کنند. ما نیز می‌توانیم به نوبه خود بخش عظیمی از این بازار را در دست گیریم اما باید بتوانیم در ابتدا مقدمات این امر را مهیا سازیم.

تشدید تحریم‌ها بی‌شک بر کاهش صادرات صنعت سنگ بی‌تاثیر نیست؛ اما به باور من مشکل اساسی این صنعت از جای دیگری سرچشمه می‌گیرد. برای مثال دولت‌ها چالش‌های بسیاری برای فعالان این حوزه با وضع عوارض صادرات ایجاد کردند و این امر سبب شد تا صنعتگران ما بسیاری از بازارها را از دست دهند. همچنین ما نتوانستیم در تولیدات‌مان استانداردهای لازم را رعایت کنیم. علاوه‌بر آن در حوزه بازاریابی و مارکتینگ عملکرد ضعیفی از خود به جای گذاشتیم.

درحال‌حاضر شرکت‌های مختلفی بازاریابی این محصولات را برای کشورهای منطقه انجام می‌دهند و ارزش محصولات ما در بازار جهانی با کاهش چشمگیری روبه‌رو است و این فضای رقابت منفی سبب شده تا لطمه‌های بسیاری به این صنعت وارد شود.

ضمن ایجاد تشکل‌ها، کنسرسیوم‌های صادراتی بزرگ و استوک انبار، باید بتوانیم سالن‌های نمایش در بازارهای جهانی را از آن خود کنیم تا سنگ کشورمان به دنیا عرضه شود.

البته اگر دولت نیز در این مسیر حمایت‌های لازم را انجام دهد، می‌توانیم بازارهای بزرگی برای این صنعت در مناطق مختلفی چون امریکای شمالی، اروپا و... ایجاد کنیم و شاهد ارزآوری بسیاری از این طریق برای کشور باشیم.

گفت‌وگو

در راستای حمایت حداکثری از تولید و سازندگان داخلی انجام شد

تامین سفارش‌های فولاد هرمزگان از تولیدات داخل



عکس: روزگار معدن

گروه معدن

در شرایط سخت و طاقت‌فرسای تحریم‌های یک‌جانبه و ناجوانمردانه، تولید و اقتصاد بیش از هر بخش دیگر، تحت تاثیر قرار گرفته و باید تاب‌آوری و مقاومت داشته باشد.

این امر جز با تداوم حرکت در مسیر اقتصاد مقاومتی و استفاده فزاینده از ظرفیت‌های علمی و تخصصی داخلی میسر نخواهد شد.

شرکت فولاد هرمزگان به‌عنوان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان فولاد خام کشور از ابتدای بهره‌برداری و به‌ویژه در سال‌های اخیر، با سرمایه‌گذاری‌های موثر و هدفمند و حمایت‌های هوشمندانه از سازندگان و شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی، در این مسیر سخت اما روشن، گام‌های بزرگی برداشته و به موفقیت‌های ارزشمندی دست یافته است.



به گزارش روابط عمومی فولاد هرمزگان، مسیب فروغی، معاون خرید شرکت فولاد هرمزگان به تشریح دستاوردها و اقدامات شرکت در حوزه خرید، بومی‌سازی و حمایت از سازندگان و شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی پرداخته است.

◉ معاونت خرید فولاد هرمزگان و استراتژی‌های این بخش چیست و چه اقدامات و برنامه‌هایی در این بخش دنبال می‌شود؟

مدیریت زنجیره تامین کالا و خدمات جریان پویایی است که دارای اجزای ثابت مستمری مانند گردش اطلاعات، کالا، خدمات و منابع مالی بین واحدهای خرید و تامین کنندگان شامل سازندگان، توزیع کنندگان و خرده فروشان است. کارایی این عملکرد از طریق سودآوری یا ارزش زنجیره تامین حاصل از اختلاف ارزش محصول و هزینه‌های تامین قابل ارزیابی است.

معاونت خرید شرکت فولاد هرمزگان با هدف تامین پایدار، اقتصادی، به موقع و باکیفیت، در ساختار سازمانی خود دارای بخش‌های مختلف مدیریتی، مانند خرید مواد اولیه و مصرفی، خرید تجهیزات و قطعات یدکی برق و مکانیک، امور قراردادها، مدیریت برنامه‌ریزی و پشتیبانی خرید و کنترل مواد است که در سال ۱۴۰۱ با راه‌اندازی سیستم گزارش‌های آنلاین، عارضه‌یابی فرآیند و رفع موانع و حذف گلوگاه‌ها اقدام به خرید اقتصادی کالاهای استراتژیک نموده تا بتواند با کاهش بهای تمام‌شده کالاهای اساسی، ارزش زنجیره تامین را بهبود بخشد.

با توجه به شرایط رکود بازار، معاونت خرید شرکت فولاد هرمزگان؛ سیاست‌ها و اقداماتی جهت کاهش بهای تمام‌شده هزینه‌های تامین، با هدف افزایش سودآوری ۱۴۰۱ در پیش گرفته که عمده‌ترین آنها عبارت‌اند از؛ عقد قراردادهای بلندمدت، ایجاد تغییرات بهینه در برخی قراردادهای از قبل منعقدشده کالاهای استراتژیک که در نهایت به کاهش میانگین بهای تمام‌شده کالا می‌انجامد. همچنین توسعه و تعمیق روابط بلندمدت با تامین‌کنندگان کالاهای استراتژیک در دستور کار قرار دارد که با هدف استفاده از تخفیف‌ها، تقویت بانک اطلاعاتی تامین‌کنندگان اجرایی می‌شود. این فرآیند منجر به افزایش قدرت چانه‌زنی در قیمت می‌شود.

◉ رویکرد معاونت خرید شرکت را در حوزه تامین و بومی‌سازی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

معنای عملی بومی‌سازی در ایران، اصلاح زنجیره تامین از طریق تغییر استراتژی خرید قطعات و مواد مصرفی با هدف اصلی ایجاد شرایط تامین پایدار در زنجیره تامین است. همچنین هدف فرعی دیگری نیز مدنظر است که همان کمک به صنایع تولیدکننده قطعات و مواد اولیه داخلی می‌باشد. این هدف در راستای حمایت از تولید داخلی و صنایع دانش‌بنیان با تاکید بر تحقق اقتصاد مقاومتی دنبال می‌شود.

ازآنجاکه تامین کالا و خدمات دارای یک الگوی چندهدفه است، نقش آن هم در کسب سودآوری و موفقیت سازمان چندوجهی خواهد بود؛ ازاین‌رو امروزه تامین کالا و خدمات، مهم‌ترین و پیچیده‌ترین فرآیند در سازمان به شمار می‌رود. به‌طوری‌که بیش از ۹۰ در صد هزینه‌های یک سازمان در این فرآیند انجام شده و کوچک‌ترین اشتباه در آن می‌تواند اثرات مخرب و غیرقابل جبران بر سود و ارزش سهام و... داشته باشد.

فرآیند خرید داخل می‌تواند صنایع بالادست خود و واحدهای کوچک سازنده، توزیع‌کننده و تامین‌کننده را با خریدهای موثر تقویت کند. همچنین می‌تواند منجر به رشد اقتصاد ملی و محلی گردد. شرکت فولاد هرمزگان با الگوبرداری از شرکت فولاد مبارکه در شرایط تحریم، به توسعه و تعمیق دانش بومی‌سازی پرداخت و با ایجاد واحد بومی‌سازی و برگزاری جلسات مستمر با تولیدکنندگان استانی و کشوری این دانش را عملیاتی کرد.

این شرکت همچنین توانسته به درک متقابلی از نیازها با سازندگان داخلی برسد. این مهم در سال‌های اخیر منجر به بومی‌سازی بسیاری از تجهیزات مهم و حساس شده که افق روشنی پیش‌روی صنعت بومی‌سازی در کشور قرار داده که در نهایت به ترسیم نقشه راه استقلال و پایداری تولید، رسیده است.

◉ با توجه به محدودیت‌های اعمال شده به واسطه تحریم، چه تدابیری برای تامین و بومی‌سازی مواد و تجهیزات اندیشیده‌اید؟

بومی‌سازی در معنای کلی یک استراتژی و در معنای جزئی یک ابزار برای توسعه صنعتی محسوب می‌شود و محدود به شرایط تحریم نیست. تجربه رشد کشورهای نوظهور صنعتی نشان می‌دهد که استراتژی توسعه صنعتی یا تماما بر بومی‌سازی متکی بوده یا بخشی از آن به‌صورت ترکیبی با سایر ابزارها باعث توسعه شده است. رویکرد شناسایی، ارزیابی، امکان‌سنجی و انتخاب این کالاها و سازندگان آنها، از مهم‌ترین تدابیری است که در جلسات هفتگی بومی‌سازی شرکت فولاد هرمزگان به آن پرداخته می‌شود. همچنین برگزاری جلسات مذاکره و اخذ مشاوره از شرکت فولاد مبارکه در خصوص کالاهای بومی‌سازی‌شده یکی دیگر از رویکردهای اثرگذاری است که تبدیل به بسته‌های دانشی ارزشمند شده است.

ایجاد دسترسی به تشکیلات سفارش‌دهی به‌منظور تفکیک و مشخص کردن خریدهای بومی‌سازی از دیگر رویکردهایی است که اجرای آن فرآیند گردش اطلاعات بین واحدهای بهره‌برداری و خرید را تسهیل نموده است. همچنین فرآیند خرید قطعات یدکی، ماشین‌آلات و تجهیزات در این شرکت به‌گونه‌ای است که کلیه درخواست‌ها پس از طی مرحله بررسی و امکان‌سنجی ساخت داخل توسط واحد بومی‌سازی، به واحد خرید جهت انجام فعل بازرگانی ارسال می‌شود. این فرآیند در نهایت منجر به شناسایی سازندگان بومی‌سازی موفق در کشور شده است. شرکت فولاد هرمزگان در راستای حمایت از بومی‌سازی و سازندگان داخلی ۶۰ در صد از مبلغ قرارداد را پیش‌پرداخت نموده و تسهیل در دریافت ضمانت‌نامه‌ها برای خریدهای بومی‌سازی را در دستورکار قرار داده است.

> شرکت فولاد هرمزگان در راستای حمایت از بومی‌سازی و سازندگان داخلی ۶۰ درصد از مبلغ قرارداد را پیش‌پرداخت نموده و تسهیل در دریافت ضمانت‌نامه‌ها برای خریدهای بومی‌سازی را در دستورکار قرار داده است

◉ آیا برای استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان، دانشگاه‌ها، سازندگان و تامین‌کنندگان داخلی فراخوان داده شده است؟ در فهرست تامین‌کنندگان معتبر بر اساس معیارها و سیاست‌های پذیرفته‌شده سازمان (وندورلیست) شرکت چه تعداد تامین‌کننده و شرکت سازنده و شرکت دانش‌بنیان وجود دارد؟

شرکت فولاد هرمزگان از طریق واحد تحقیق و توسعه در مجموعه معاونت تکنولوژی، جلسات مختلفی را با واحد بهره‌برداری برگزار کرده که طی ای جلسات نیازمندی‌ها شناسایی‌شده و را از طریق برگزاری جلسات منظم با پارک‌های علم و فناوری استانی و کشوری به واحدهای مربوطه اعلام شود.

این نیازهای فناورانه در قالب بذرهای ایده تعریف می‌شوند تا شرکت‌ها، موسسات، پارک‌های علم و فناوری و دانش‌بنیان رویکرد هدفمندتری در خلق ایده و تجاری‌سازی آن داشته باشند.

ازجمله این اقدامات در استان و کشور می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت:

-ایجاد مرکز تکنولوژی در پارک علم و فناوری استان هرمزگان

- تاسیس هنرستان همجوار فولاد جهت جذب و آشنایی دانشجویان نخبه استانی با صنعت

- طرح پیش‌رانش دانشجویان تحصیلات تکمیلی

- راه‌اندازی صندوق پژوهش و فناوری استان هرمزگان با اهداف گسترش بازار محصولات دانایی‌محور و دانش‌بنیان

- تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی از طریق ایجاد زمینه مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

- حمایت کمی و کیفی از سازندگان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان

- عقد قرارداد با بیش از ۲۰ دانشگاه و پژوهشکده معتبر کشور در قالب انعقاد قراردادهای پژوهشی و اجرایی. علاوه بر موارد یاد شده شرکت فولاد هرمزگان توانسته از طریق طرح‌های حمایتی و توسعه‌ای، مسیر گردش اطلاعات و فعالیت‌های اجرایی بین دانشگاه و صنعت را تسهیل و هموار نماید.

با توجه به فعالیت‌های یادشده ۱۸۹۴ شرکت داخلی شامل پارک علم و فناوری، دانش‌بنیان و... معادل ۳۰ درصد کل وندورلیست شرکت فولاد هرمزگان در سامانه مدیریت ارتباط با تامین‌کنندگان این شرکت وجود دارد. همچنین لحاظ کردن امتیاز ویژه برای فعالان حوزه دانش‌بنیان در ارزیابی‌های ورودی می‌تواند به‌عنوان حمایتی از این شرکت‌ها قلمداد شده و راهی برای ورود شرکت در وندورلیست باشد.

◉ به این ترتیب چند درصد از اقلام و قطعات موردنیاز فولاد هرمزگان از تولیدات تولیدکنندگان داخل تامین می‌شود؟

از ابتدای فعالیت شرکت فولاد هرمزگان تا امروز، سهم هزینه‌ای و تعدادی تولید و تامین از داخل روند افزایشی داشته است. این روند از نظر تعداد سفارش در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۵ درصد از کل تعداد سفارش‌ها بوده و ۵۲ درصد از هزینه‌های تامین، مربوط به سفارش‌های تامین کالا از محل تولیدات داخلی می‌شود.

◉ این سیاست چه میزان صرفه‌جویی ریالی و ارزی عاید شرکت کرده است؟

صرفه‌جویی ارزی در بخش بومی‌سازی در سال ۱۴۰۱ و براساس گزارش اعلام‌شده به سازمان صنعت، معدن تجارت حدود ۴۱۸ هزار دلار بوده است.

این مبلغ صرفه‌جویی مربوط به ۲۶ ردیف کالاست که توسط ۱۹ واحد کارگاه داخلی و یک واحد دانشگاهی انجام شده است.

◉ در صحبت‌های خود عنوان کردید فولاد هرمزگان در این مسیر از روش فولاد مبارکه الگوبرداری کرده است. این شرکت از تجارب فولاد مبارکه چه استفاده‌ای کرده‌است؟

اساس و پایه فرآیندهای تامین و ساخت شرکت فولاد هرمزگان، بر مبنای فرآیندها و ساختارهای شرکت فولاد مبارکه شکل گرفته است.

این اقدام در راستای یکپارچه‌سازی، هماهنگی و همراستایی با فعالیت‌های گروه فولاد مبارکه انجام شده است.

در ادامه این میسر بیشتر بهبودها و تغییرات حاصله هم به‌موازات مدیریت تغییرات شرکت فولاد مبارکه به‌روزرسانی می‌گردد.

▣ سخن پایانی

با توجه به رسالت شرکت فولاد هرمزگان و سیاست‌های ابلاغی گروه فولاد مبارکه در جهت توسعه و رشد اقتصادی کشور و منطقه از طریق توسعه ظرفیت تولید یا تکمیل زنجیره ارزش، نیاز است تا معاونت خرید نیز در جهت بهینه‌سازی و تحقق اهداف سازمانی، متناسب با مدیریت تغییرات جهانی و کشوری گام‌هایی بردارد.

در همین راستا باید با پیش‌بینی‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت، توانایی استفاده از فرصت‌ها و رفع اثر تهدیدها ایجاد گردد.

این امر مستلزم مجهز شدن به دانش روز، برقراری ارتباطات موثرتر با تامین‌کنندگان داخلی و همچنین توسعه ارتباطات با گروه فولاد مبارکه و سایر ظرفیت‌هاست.

در نهایت اینکه موفقیت در این مسیر قطعا مانند گذشته نیازمند حمایت‌های بی‌دریغ مجموعه مدیریت ارشد گروه فولاد مبارکه و شرکت فولاد هرمزگان است.

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها
را در پایگاه خبری گسترش نیوز دنبال کنید
www.Gostaresh.news

حاشیه‌های تغییرات مدیریت در بازار سرمایه ادامه دارد

نقش کمرنگ انتصابات در بورس

مرضیه احقاقی

بازار سرمایه تهران از سال ۱۳۹۹ تاکنون با فرازونشیب‌های متعددی روبه‌رو بوده است. این بازار که با وعده مسئولان دولت دوازدهم و سیزدهم به محلی برای جذب سرمایه‌های مردمی بدل شد، نتوانست موفق عمل کند. عملکرد منفی بورس تهران در طول سال‌های گذشته بارها منجر به بروز اعتراض در میان فعالان این بازار، به‌ویژه سرمایه‌گذاران حقیقی و خرد شده است. در این انتقادات از عملکرد اقتصادی دولت به‌عنوان متهم اصلی ریزش‌های بورسی و همچنین بی‌توجهی به وعده‌های مطرح‌شده به سهامداران حقیقی و خرد یاد می‌شود. در همین حال عملکرد ضعیف سازمان بورس در حمایت از سهامداران نیز مورد انتقاد جدی قرار گرفت. البته سازمان بورس و اوراق بهادار بسته‌های متعددی را با هدف حمایت از سهامداران مصوب کرد که هیچ کدام از آنها آنقدرها هم نتیجه‌بخش نبودند. در چنین فضایی باوجود بازگشت دوباره بورس به مسیر صعودی، رئیس این سازمان استعفا داد. البته طبق روال هفته‌های گذشته خبر استعفا یا برکناری عشقی منتشر و در ادامه تکذیب شد. روند تکذیب و تایید استعفای رئیس سازمان بورس در روز پایانی آبان شدت گرفت؛ تا جایی که رئیس جدید بورس هم معرفی شد، اما در نهایت محمدهادی سلیمی‌زاده، مدیر روابط عمومی سازمان بورس با انتشار عکسی از جلسه شورای عالی بورس، در توییتر خود اعلام کرد اکثریت قاطع اعضای این شورا با استعفای مجید عشقی مخالفت کرده‌اند و بدین ترتیب وی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار باقی خواهد ماند. «روزگار معدن» در این گزارش تاثیر تغییر و تحولات یادشده بر عملکرد سازمان بورس و همچنین بازدهی تالار شیشه‌ای را که به هر ریسک و تغییری در بازار واکنش نشان می‌دهد بررسی کرده است.



عکس: آیدا فریدی

ناکارآمدی مدیران پایان ندارد



فردین آقابزرگی کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگار معدن» در ارزیابی تغییرات مداوم در مدیریت سازمان بورس و اوراق بهادار و تاثیر آن بر عملکرد تالار شیشه‌ای اظهار کرد: اصولا سازمان بورس وظیفه رگولاتوری، نظارت بر فرآیندهای بورسی، توسعه زیرساخت‌های این سازمان و همچنین پیگیری مطالبات سهامداران را بر عهده دارد.

با این وجود اغلب روسای پیشین این سازمان تاکنون نتوانسته‌اند دستاورد ویژه‌ای برای توسعه عملکردی بورس تهران داشته یا از منافع سهامداران به‌طور اصولی حمایت کنند.

وی افزود: متاسفانه در موارد متعددی شاهدیم میان وعده‌های مطرح‌شده از سوی ریاست سازمان بورس و اوراق بهادار با عملکرد آنان، تفاوت قابل توجهی وجود دارد.

همین یکسان نبودن وعده و عمل نیز عملکرد این نهاد را برای سهامداران تضعیف می‌کند. یا به بیانی دیگر سهامداران امیدی به پیگیری مطالباتشان از سوی مدیران بورسی کشور ندارند.

این فعال بازار سرمایه افزود: رئیس سازمان بورس از اثرگذاری محدودی در فرآیند تصمیم‌گیری‌های اقتصادی برخوردار است. همین موضوع نیز مانع اثرگذاری این شخص در شرایط بازار سرمایه و بهبود عملکردی آن می‌شود.

آقابزرگی گفت: تا زمانی که زیرساخت‌های قانونی برای مشارکت عمومی ذینفعان بازار فراهم نباشد و از سرمایه‌گذاران در فرآیندهای تصمیم‌گیری برای بازار سرمایه، استفاده نشود، نباید به بهبود عملکردی این سازمان، امید جدی داشت. یا هر کسی که در این مقام قرار گیرد، عملاً کارایی ویژه و منحصربه‌فردی نخواهد داشت.

وی افزود: یکی از راهکارهای تغییر شرایط بورس تهران وجاهت‌بخشی به تشکل‌های خودانتظام در بازار سرمایه است. راهکاری که در طول سال‌های گذشته مورد بی‌مهری مسئولان قرار گرفته است. یا برخلاف وعده‌های مطرح‌شده از سوی روسای سازمان بورس، هنوز امکانی برای تشکیل کانون سهامداران حقیقی یا تاسیس کانون سبدگردان‌ها، فراهم نشده است.

آقابزرگی تاکید کرد: تا زمانی که ذینفعان تالار شیشه‌ای، اجازه دخالت در امور را ندارند نباید به نتیجه‌بخش بودن شرایط امید داشت.

وی افزود: رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود. همین موضوع نیز عملا مانع پیگیری مطالبات سهامداران می‌شود یا به بیانی دیگر استقلال عملکردی این نهاد را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

آقابزرگی گفت: ازمجموع موارد یاد شده می‌توان اینطور نتیجه گرفت که رئیس سازمان بورس آن‌قدرها هم بر عملکرد تالار شیشه‌ای اثرگذار نیست. درنتیجه تغییرات در این نهاد، تاثیر چشم‌گیری بر عملکرد بورس تهران نخواهد داشت. به‌ویژه آنکه در موقعیت کنونی متغیرهای مهم اقتصادی و سیاسی، سمت‌وسوی اصلی این بازار را مشخص می‌کنند.

نگاهی به عملکرد بورس تهران

آقابزرگی در ادامه و در پاسخ به سوالی مبنی بر ارزیابی عملکرد بورس تهران اظهار کرد: برآیند کلی عملکرد بورس در ۲ هفته اخیر مثبت برآورد می‌شود. بعد از رونمایی بسته حمایتی ۱۰ بندی مطرح‌شده ازسوی بورس تهران که عمدتاً هم به ظواهر معاملات و فضای عمومی حاکم بر بازار سرمایه مربوط می‌شد، تغییر مسیر شاخص کل بورس از منفی پیاپی به مدار تعادلی قابل پیش‌بینی بود.

وی افزود: البته این فضای تعادلی در سایه حمایت‌های انجام گرفته از بورس تهران و کنترل شاخص حاصل شده است، بنابراین نباید به تداوم این شرایط امید داشت.

آقابزرگی گفت: افزایش نرخ سود بهره بین بانکی، نرخ مؤثر اوراق دولتی، کسری قابل توجه بودجه دولت، افزایش بدهی‌های دولت در قالب رونمایی اوراق جدید و ... همچنان پابرجا هستند و عملکرد تالار شیشه‌ای را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد، بنابراین رشد بورس تهران را در هفته‌های گذشته نباید واقعی دانست و به تداوم آن امید داشت.

این فعال بازار سرمایه گفت: همزمان شاهد تداوم روند خروج پول حقیقی‌ها از بورس تهران هستیم که حکایت از ریسک‌های جدی در عملکرد بازار سرمایه دارد. درنتیجه نباید به ادامه‌دار شدن روند سبزپوشی بازار در آینده امید داشت.

وی گفت: تداوم سیاست قیمت‌گذاری دستوری دیگر ریسک بزرگ حاکم بر بورس تهران است که مانع بازگشت جدی این بازار به روند صعود واقعی می‌شود.

این فعال بازار سرمایه گفت: متاسفانه باوجود تغییرات گسترده‌ای که در طول سال‌های گذشته در تالار شیشه‌ای شاهد آن بودیم، همچنان قوانین حاکم بر این بازار با معیارهای نوین اقتصادی کشور تطبیق نیافته‌اند. همین خلأ نیز خود به‌عنوان ریسکی بزرگ، عملکرد بازار سرمایه را تحت تاثیر منفی قرار داده است و همزمان سازمان بورس را از وظایف واقعی خود دور می‌کند.

جایگاهی برای حمایت از سهامداران



یاسر فلاح کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «روزگار معدن» اظهار کرد: سازمان بورس و اوراق بهادار مدافع و هماهنگ‌کننده امور سرمایه‌گذاران است. بر همین اساس نیز از ریاست این سازمان انتظار می‌رود به نمایندگی از صاحبان سهام از عملکرد بازار سرمایه حمایت کنند. علاوه بر این مدافع صداقت و شفافیت بازار، باشند. وی افزود: ریاست این سازمان می‌توان با برقراری تعامل سازنده با نهادهای مهم و اثرگذار اقتصادی کشور ازجمله وزارت اقتصاد و امور دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت، وزارت کار، رفاه و تامین اجتماعی و همچنین سایر نهادهای اقتصادی کشور، مقدورات و مسائل بازار سرمایه را درک کنند. این تعامل در فرآیند تصمیم‌گیری نهادهای اقتصادی به‌کار می‌آید، چراکه شرایط بازار سرمایه و اثرپذیری آن مورد توجه قرار می‌گیرد. فلاح گفت: اما در شرایطی که ریاست سازمان به هر علتی توان برقراری چنین تعاملاتی را ندارد، عملا منافع سهامداران نیز نادیده گرفته خواهد شد. این کارشناس بازار سرمایه گفت: چنانچه ریاست سازمان به عضویت کمیته‌های اقتصادی دولت درآید و در تصمیم‌گیری‌ها صاحب رأی باشد، می‌توان به رفع برخی از مشکلات حاکم بر این بخش امید داشت.

این کارشناس بورسی در پاسخ به سوالی مبنی بر اثرات تغییرات دائم مدیریتی بر عملکرد بورس تهران گفت: ثبات مهم‌ترین فاکتور و شاخصه اثرگذار بر عملکرد بازار سرمایه است، بنابراین هر تنشی می‌تواند به ضرر بازار سرمایه منتهی شود. با این وجود باید خاطرنشان کرد مسائل مهم‌تری بر عملکرد این بازار تاثیرگذار هستند. عملکرد بورس تهران در ۲ هفته گذشته در حالت کلی مثبت ارزیابی می‌شود، با این وجود هنوز ابهاماتی عملکرد این بازار را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

وی افزود: با توجه به شرایط حاکم بر کشور، آینده اقتصادی از قابلیت پیش‌بینی‌پذیری کافی برخوردار نیست، همین موضوع نیز ریسک سرمایه‌گذاری در این حوزه را افزایش می‌دهد.

فلاح گفت: با این وجود سهام بسیاری از صنایع بورسی کشور بسیار ارزنده هستند. قیمت سهام برخی از شرکت‌ها بسیار پایین‌تر از ارزش ذاتی آنها برآورد می‌شود و همین موضوع نیز سرمایه‌گذاران را به خرید سهام ترغیب می‌کند.

سخن پایانی

طی چند هفته گذشته اخبار استعفا و یا برکناری مجید عشقی رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار بارها مطرح بوده اما هر بار این موضوع تکذیب شده است.

براساس موارد مطرح‌شده در فضای مجازی فشار برخی نمایندگان مجلس برای تغییر ریاست این سازمان و همزمان مخالفت با برخی پیشنهادهای سازمان بورس برای گنجاندن در لایحه بودجه سال آینده مبنی بر حمایت از بازار از دلایل این استعفا اعلام شد.

با این وجود اکثریت اعضا از پذیرش استعفای عشقی امتناع کرده و با احصاء برخی اقدامات کلیدی سازمان بورس در دوران مدیریت ایشان نظیر شکستن انحصار در زمینه صدور مجوزهای مالی، انسجام و اصلاح ساختارهای بازار، ورود خودرو به بورس کالا، ارتقای شفافیت بازار با نمایش عمق مظنه و ... خاطرنشان کردند انجام چنین امور بنیادی ظرف یکسال، در ادوار سازمان بورس کم سابقه بوده است. بنابراین اعضای شورا همچنین ضمن حمایت قاطع از مجید عشقی، خواستار ابقای ایشان در این مسئولیت شدند.

با این وجود باید تاکید کرد انتشار چنین اخباری که حکایت از ناهماهنگی در تیم اقتصادی دولت دارد، خود می‌تواند به‌عنوان شاخصه‌ای منفی و اثرگذار بر بورس تهران روند فعالیت و سودآوری این نهاد را تحت تأثیر منفی قرار دهد.

کاهش ۸۰ درصدی مالیات فروش سهام تصویب شد

پس از ارائه بسته ۱۰بندی حمایتی از بورس و رهایی گام به گام صنایع از قیمت‌گذاری دستوری، اقدامات دولت برای بازگشت اعتماد به بازار سهام ادامه دارد و کاهش ۸۰ درصدی مالیات فروش سهام در جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی به تصویب رسید.

به گزارش ایرنا، پس از آغاز حمایت‌های جدی دولت از بازار سهام و احیای روند معاملات از ۳ هفته گذشته و بهبود شرایط بازار، اقدامات دولت ادامه دارد تا به فعالان بازار سرمایه اثبات شود که این بازار در اولویت برنامه‌های اجرایی دولت قرار دارد.

از این‌رو در ادامه حذف قیمت‌گذاری دستوری در صنایع مختلف، دوشنبه این هفته شاهد یک اتفاق مهم در بورس کالا بود، تا پس از رهایی خودروهای کم تیراژ و غیرعمومی‌تر برای مردم، حذف قیمت‌گذاری دستوری و اعتماد به سازوکار بازار به خودروهای پرتیراژ برسد.



این اقدام چند سیگنال مثبت را با خود به همراه دارد، نخست اینکه عزم دولت برای کنار گذاشتن قیمت‌گذاری دستوری جدی است، دوم، حمایت واقعی از خودروسازان و بازگشت سود حاصل از تولید به چرخه تولید است و سوم، تنها نگذاشتن سهامداران است تا آنها گروه به گروه با مشاهده اقدامات عملیاتی دولت و برداشتن موانع ایجاد شده در مقابل کسب و کارها، به بازار سهام دلگرم باشند.

و بزرگ برای صنعت خودروی کشور بودیم و آن، عرضه خودروی پرتیراژ پژو ۲۰۷ ایران خودرو برای نخستین‌بار از سوی دیگر، طبق رایزنی‌های انجام گرفته و برنامه‌ریزی جدی سازمان بورس در خصوص بندهای اثرگذار بودجه سال آینده بر شرکت‌های بورسی، دولت و مجلس طبق هفته‌های گذشته از عدم تصویب هر بند ضدبورسی در بودجه سال ۱۴۰۲ خبر داده‌اند تا یکی دیگر از ریسک‌های بزرگ بازار سهام کنار رود.

کارشناس معتقدند، کاهش ۸۰ درصدی مالیات فروش سهام که در جلسه اخیر شورای عالی هماهنگی اقتصادی به تصویب رسیده است، بدون شک خبری مثبت و محرک برای ورود نقدینگی جدید به بازار است و به‌زودی ارزش این اقدام یعنی کاهش هزینه مبادلات در بازار سهام را درروند معاملات مشاهده خواهیم کرد.

بورس بستری برای حذف دلالان خودرو

آبان ۱۴۰۱ در تاریخ بازار سرمایه و صنعت خودروی کشور ماندگار خواهد شد چراکه پس از سال‌ها قیمت‌گذاری‌های مختلف دستوری و نیمه دستوری برای خودروهای پرتیراژ و عمومی، ۳۰آبان ۱۰۰۰ دستگاه پژو ۲۰۷ در یک فرآیند شفاف و برپایه عدالت معامله شد تا دولت نشان دهد عزمی جدی برای احقاق حقوق تولیدکننده، مصرف‌کننده و سهامدار دارد.

تیر امسال طرح عرضه خودرو در بورس کالای ایران در شورای عالی بورس مورد تصویب قرار گرفت و طبق وعده وزیر امور اقتصادی و دارایی، عرضه‌های خودرو کم تیراژ در بورس کالا آغاز شد. بررسی آمار معاملات بورس کالای ایران نشان می‌دهد عرضه خودرو در بورس کالا که با خودروی کارا دو کابین و تک کابین آغاز شد، تا قبل از معاملات روز درمجموع به حجم معامله ۳ هزار و ۸۰ دستگاه خودرو در بورس کالا رسید. پس از موفقیت معاملات خودروهای کم تیراژ و به‌نوعی غیرعمومی‌تر برای مردم، عرضه پژو ۲۰۷ ایران‌خودرو به‌عنوان نخستین عرضه خودروی پرتیراژ در بورس کالای ایران آغاز شد تا حذف قیمت‌گذاری دستوری خودروهای عمومی پس از سال‌ها به‌طور رسمی و بر اساس عرضه و تقاضا عملیاتی شود. در ادامه این برنامه ۳۰آبان ۱۰۰۰ دستگاه پژو ۲۰۷ با میانگین قیمتی ۳۴۲ میلیون و ۸۴۲ هزار تومان و ۴۰۰ تومان پس از ۶۰ دقیقه رقابت مورد معامله قرار گرفت. این در حالی است که همین خودرو در بازار آزاد با قیمت حدود ۴۳۰ تا ۴۴۰ میلیون تومان به فروش می‌رسد. بدین ترتیب می‌توان گفت عرضه خودروها در بورس کالا به سود تولیدکننده و مصرف‌کننده و به زیان دلالان است.



یادداشت

دلار، محرک اصلی بورس



مهدی سماواتی
کارشناس بازار سرمایه

از ۴ آبان و به دنبال گذر از یک دوره ناامیدکننده در بورس تهران که با از دست رفتن سطوح متفاوت حمایتی همراه بود، شاهد معکوس شدن روند حرکتی شاخص بورس بودیم. در چنین شرایطی تابلو بورس پس از روزها قرمز پوشی دوباره به رنگ سبز درآمد. روند صعودی قیمت دلار در بازار آزاد و فروش آن در کانال ۳۵ و ۳۶ هزارتومانی در بازار آزاد، محرک اصلی بورس تهران در هفته‌های گذشته بود. درواقع با توجه به روند صعودی دلار، شاهد گسترش انتظارات تورمی در میان فعالان بازار سرمایه هستیم که به سبزپوشی این بازار منتهی شد. باوجود اصلاحات انجام‌گرفته در بورس تهران در مدت‌زمان موردبحث بسیاری از فعالان بازار نیز آینده این تالار شیشه‌ای را مثبت و رو به رشد پیش‌بینی می‌کنند. امید به تداوم قیمت ارز، مهم‌ترین علتی است که مسیر رشد شاخص کل بورس را تسهیل می‌کند. با توجه به شرایط یادشده شاهد ورود دوباره سرمایه از سوی سهامداران حقیقی به بورس تهران بودیم، بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که این بازار از مدت‌ها پیش منتظر فرصتی برای صعود بوده است.

در همین حال باید خاطرنشان کرد؛ اغلب سهم‌هایی که این روزها در بازار سرمایه خریدوفروش می‌شوند از ارزندگی قابل‌توجهی برخوردار هستند. بسیاری از صنایع بورسی کشور و به‌ویژه صنایع بزرگ سودآوری قابل‌توجهی را از آن خود کرده‌اند. باوجود ارزندگی سهام شرکت‌های بورسی، خرید در قیمت کنونی، آن‌قدرها هم توصیه نمی‌شود. چراکه بازار تا دی‌ماه، فرآیند سینوسی را پشت سر می‌گذارند. البته برآیند کلی شاخص صعودی خواهد بود. بااین‌وجود می‌توان از زمان اصلاح شاخص به‌عنوان فرصتی برای خرید استفاده کرد.

سازمان بورس و اوراق بهادار تهران چندی پیش بسته‌ای را با هدف ارزیابی سودآوری بورس تهران منتشر کرد. بااین‌وجود باید خاطرنشان کرد که سازمان بورس وظیفه رگولاتوری بازار را بر عهده دارد و نباید از آن انتظار حمایت‌های غیرمنتظره را داشت. بااین‌وجود با نگاه کلی به عملکرد سازمان بورس در سال‌های اخیر، می‌توان این‌طور ادعا کرد که این سازمان در اجرای وظایف خود، به‌درستی عمل نکرده است. سایر اقدامات حمایت‌گرانه سازمان نتیجه‌بخش نبوده‌اند و حتی عزم راسخ برای اجرا و تداوم آنها وجود نداشته؛ بنابراین نباید به اثرگذاری این بسته جدید نیز امید داشت. در واقع نباید بازگشت بورس به مسیر صعود را به اقدامات سازمان بورس و اوراق بهادار کشور، منوط دانست. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که یک بازار پویا نسبت به متغیرهای اقتصادی واکنش نشان می‌دهد. بدون تردید در آینده شاهد اصلاح قیمت ارز برای یک دوره زمانی خواهیم بود، در چنین شرایطی احتمال می‌رود بورس تهران نیز همسوی دلار واکنش نشان داده و در مسیر نزولی گام بردارد. علاوه بر این، ابهاماتی نیز مسیر اقتصاد کشور را تهدید می‌کند که مسیر صعودی بازار را تهدید می‌کند. به‌عنوان مثال در حال حاضر در آستانه تدوین بودجه ۱۴۰۲ هستیم. فاکتورهای تدوین شده در بورس تهران از اثرگذاری بالایی بر عملکرد بورس تهران برخوردار است. بسیاری از صنایع بزرگ بورسی کشور وابسته به دولت هستند؛ بنابراین بودجه اثرگذاری بالایی بر عملکرد صنایع بورسی دارد، بر همین اساس نیز به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود در خرید سهام عجله نکنند، چراکه بازار فرصت ورود مجدد به آنها را خواهد داد. با توجه به شرایط اقتصادی کشور و کسری بودجه قابل‌توجهی که در سال‌های گذشته شاهد آن بوده‌ایم، نباید به اثرگذاری مثبت بودجه بر عملکرد بورس تهران امید داشت؛ یعنی سیاست‌گذاران حتی اگر هم بخواهند باز نمی‌توانند با توجه به مشکلاتی که پیش‌رو دارند، از عملکرد این بازار حمایت کنند؛ بنابراین در این بازه زمانی میزان آسیب بودجه برای بورس مشخص می‌شود. قیمت نفت، انرژی، بهای گاز به‌عنوان خوراک پتروشیمی و همچنین سوخت صنایع، حقوق دولتی معادن، نرخ ارز و... را مهم‌ترین فاکتورهایی هستند که در جریان تصویب بودجه مشخص می‌شوند و بر عملکرد صنایع کشور و به‌دنبال آن بازار سرمایه اثرگذار خواهند بود. بنابراین برای پیش‌بینی عملکرد بازار در میان‌مدت باید منتظر روشن و شفاف شدن سیاست‌های داخلی کشور و استراتژی‌های مالی دولت در سال آتی باشیم.

روزگار معدن

یکشنبه ● ۶ آذر ۱۴۰۱ ● ۲ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ ● ۲۷ نوامبر ۲۰۲۲ ● سال پنجم ● شماره ۹۶۸

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل

مدیر مسئول و سردبیر: ناصر بزرگمهر

فنی و هنری: مهدی نجفی

نمایندگی دفتر اروپا: چکاوک بزرگمهر

آدرس: تهران- میدان هفتم تیر- خیابان قائم مقام فراهانی- پلاک ۷۴

تلفن: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - تلفن همراه: ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱ -نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰

پیامک: ۳۰۰۸۲۱۹۰ - ایمیل سازمان آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com

توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵

چاپ: هنر سرزمین سبز

www.Madandaily.com

www.instagram.com/Madandaily
www.twitter.com/Madandaily
www.t.me/Madandaily
E-mail:info@madandaily.com
tozi.smtnews@gmail.com

چشم‌انداز

روایت آماری از وضعیت فولادسازی

افت صادرات و افزایش مصرف داخلی

بررسی آخرین آمار مربوط به صنعت فولادسازی نشان می‌دهد که در ۷ ماه نخست امسال، تولید فولاد رشد ۱۲ تا ۱۹ درصدی داشته و در مقابل صادرات کاهش یافته و مصرف داخلی رشد کرده است.

به مهر، بررسی آخرین آمار مربوط به صنعت فولادسازی نشان می‌دهد که در ۷ماه نخست امسال، ۷ میلیون و ۳۵۶ هزار تن مقاطع طویل فولادی شامل تیرآهن، میلگرد، نبشی، ناودانی و سایر مقاطع تولید شده که نسبت به ۶ میلیون و ۲۸۵ هزار تن تولیدی در ۷ ماهه نخست ۱۴۰۰، رشد ۱۷ درصدی را تجربه کرده است.

در بخش صادرات این محصول نیز شاهد افزایش صادرات بودیم به گونه‌ای که در ۷ ماه امسال یک میلیون و ۵۸۰ هزار مقاطع طویل فولادی صادر شده که در مقایسه با مدت مشابه پارسال رشد ۶ درصدی را نشان می‌دهد. البته صادرات در بخش‌های تیرآهن و نبشی، ناودانی و سایر مقاطع به ترتیب افت یک درصدی و ۱۳ درصدی داشته است. البته آمارها نشان می‌دهد که مصرف داخلی مقاطع طویل فولادی رشد محسوسی داشته و نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۰ درصد افزایش یافته و از ۴ میلیون و ۸۵۳ هزار تن در ۷ ماهه ۱۴۰۰ به ۵ میلیون و ۸۲۷هزار تن در ۷ ماهه ۱۴۰۱ رسیده است. همچنین در این بازه زمانی ۵ میلیون و ۳۱۴ هزار تن مقاطع تخت فولادی تولید شده که نسبت به مدت مشابه پارسال ۱۲ درصد رشد را تجربه کرده است؛ با این حال در بخش صادرات این محصول (۲۰۱ هزار تن) شاهد کاهش ۴۶ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال هستیم. مصرف داخلی مقاطع تحت فولادی در ۷ ماهه نخست امسال بر خلاف صادرات این بخش، با افزایش همراه بوده به گونه‌ای که در ۷ ماهه امسال ۵ میلیون و ۳۴۹هزار تن مقاطع تخت از سوی مشتریان داخلی خریداری شده که نسبت به ۷ ماهه پارسال رشد ۱۳ درصدی را نشان می‌دهد. در مجموع ۱۲ میلیون و ۶۷۰ هزار تن محصولات فولادی تولید شده که در مجموع ۱۵ درصد بیشتر از میزان تولید آنها در مدت مشابه سال گذشته است. همچنین در مجموع صادرات کل محصولات فولادی با افت ۴ درصدی مواجه بوده است. اما در بخش مصرف داخلی رشد ۱۹درصدی را شاهد بوده‌ایم.

محصول / متغیر	کل تولید		
	هفت ماهه سال ۱۴۰۰	هفت ماهه سال ۱۴۰۱	درصد تغییرات
تیرآهن	۶۷۹	۷۰۰	۳
میلگرد	۵۱۳۷	۶۱۴۶	۲۰
نبشی، ناودانی و سایر مقاطع	۴۶۹	۵۱۰	۹
کل مقاطع طویل فولادی	۶۲۸۵	۷۳۵۶	۱۷
ورق گرم	۴۶۶۰	۵۱۱۶	۱۰
ورق سرد	۱۴۱۰	۱۴۳۸	۲
ورق پوششدار	۸۶۰	۸۸۱	۲
+ کل مقاطع تخت فولادی	۶۷۶۶	۵۳۱۴	۱۲
کل محصولات فولادی	۱۱۰۲۹	۱۲۶۷۰	۱۵
بیلت و بلوم	۹۳۲۶	۱۱۰۹۳	۱۹
اسلب	۶۶۴۳	۷۱۷۵	۱۱
فولاد میانی	۱۵۷۶۹	۱۸۲۶۸	۱۶
آهن اسفنجی	۱۷۳۷۸	۲۰۷۳۷	۱۹

همچنین در بخش مربوط به شمش فولاد (فولاد میانی شامل اسلب و بیلت و بلوم) نیز شاهد تولید ۱۸ میلیون و ۲۶۸ هزار تن محصول بوده‌ایم که نسبت به مدت مشابه پارسال رشد ۱۶ درصدی یافته است. همچنین ۴ میلیون و ۷۹۹ هزار تن از این محصول صادر شده که بیانگر رشد ۱۸ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال است. در ۷ ماه نخست امسال ۲۰ میلیون و ۷۳۷هزار تن آهن‌اسفنجی تولید شده که رشد ۱۹ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال داشته است. البته در بخش صادرات این محصول (۳۷۸ هزار تن) شاهد افت ۴۶درصدی بوده‌ایم. به گزارش مهر، به اعتقاد فعالان صنعت فولاد از جمله دلایل کاهش صادرات فولاد می‌توان به وضعیت بازار جهانی فولاد و کاهش تقاضا برای فولاد در مناطق مختلف دنیا، اعمال عوارض صادراتی روی محصولات فولادی در ابتدای سال و دامپینگ روسیه که منجر به کاهش سهم ایران در بازارهای هدف شد، اشاره کرد.

دلایل کاهش صادرات فولاد

وحید یعقوبی معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد در این ارتباط به مهر گفت: منحنی قیمتی فولاد یک منحنی سینوسی است و با توجه به تاثیر جنگ اوکراین، نرخ فولاد به قله خود رسیده بود اما متأسفانه کشور یک فرصت سوزی بزرگ انجام داد و در قله قیمت‌ها، عوارض صادراتی روی فولاد اعمال کرد. وی افزود: روسیه به واسطه تحریم‌هایی که دارد وارد بازارهای صادراتی ما شد و رقابت بین ما و روسیه شکل گرفت و با دامپینگی که روسیه کرد سهم ما در بازارهای صادراتی کم شد. یعقوبی در مورد وضعیت صادرات تا پایان سال هم گفت: طبق پیش‌بینی‌هایی که مؤسسات تحلیلی ارائه کردند، تا ۳ ماه اول سال ۳۲۰۲ روند تقاضای فولاد نزولی است؛ یعنی عملاً پیش‌بینی نمی‌شود که نرخ افزایش چندانی یابد و نوسان خاصی نخواهد داشت. معاون اجرایی انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: در مورد کف قیمتی فولاد هم دو نظریه وجود دارد؛ نخست اینکه به دلیل بالا رفتن نرخ بهره در امریکا و نزولی بودن نرخ کامودیتی‌ها، نرخ فولاد متأثر خواهد شد و از این هم کمتر خواهد شد و نظریه دوم هم این است که نرخ کمتر از این برای تولیدکنندگان فولاد جهان به صرفه نیست و به دلیل افزایش نرخ گاز و تعطیلی برخی از کارخانجات در اروپا و رسیدن قیمت‌ها به کف، بنابراین دیگر نرخ فولاد از این پایین‌تر نخواهد بود. این دو نظریه متفاوت است که باید ببینیم کدام یک محقق می‌شود. وی ادامه داد: روند نزولی قیمت‌های جهانی روی صادرات فولاد اثرگذار است؛ اگرچه صادرات در شهریور ماه افزایش یافته اما روند، روند نزولی است و به نظر نمی‌رسد که بتوان تا پایان سال این افت ۵۱ درصدی را جبران کرد و حتی پیش‌بینی این است که به میزان صادرات پارسال هم نرسیم. یعقوبی تصریح کرد: امسال احتمالا در بهترین حالت و با کمک دولت برای توسعه صادرات، ۵تا ۵.۵ میلیارد دلار صادرات خواهیم داشت.

بانک مرکزی گزارش داد

تداوم کاهش رشد تورم و نقدینگی



گروه معدن

بانک مرکزی گزارش «تحلیل تحولات اقتصاد کلان و اقدامات این بانک در مهر ماه ۱۴۰۱» را منتشر کرد که حاکی از تداوم کاهش رشد تورم و نقدینگی در این ماه است.

به گزارش بانک مرکزی، اجرای رویکرد جدید سیاستگذاری پولی و مدیریت انتظارات تورمی از سوی بانک مرکزی، مستلزم ارائه اطلاعات درست و به‌هنگام از مجموعه تحولات اقتصاد کلان است؛ چراکه در عمل، شکل‌گیری صحیح انتظارات در فعالان اقتصادی و ایجاد شرایط بهتر برای بانک مرکزی در جهت نیل به اهداف حفظ ارزش پول ملی (کنترل تورم) و مساعدت به رشد اقتصادی، در گرو ارائه و استفاده به هنگام از اطلاعات وضعیت موجود اقتصاد خواهد بود. بر این اساس، خلاصه‌ای از مجموعه تحولات اقتصاد کلان و اقدامات بانک مرکزی در راستای دستیابی به اهداف و مأموریت‌های خود در مهر ماه ۱۴۰۱ به شرح ذیل ارائه می‌شود.

> اجرای رویکرد جدید سیاستگذاری پولی و مدیریت انتظارات تورمی از سوی بانک مرکزی، مستلزم ارائه اطلاعات درست و به‌هنگام از مجموعه تحولات اقتصاد کلان است

نگاهی به تحولات اقتصاد کلان

بررسی تحولات تورم ماهانه شاخص کل کالاها و خدمات مصرفی در امسال نشان می‌دهد تورم ماهانه شاخص کل مصرف‌کننده در مهرماه امسال با ۰.۳ واحد درصد افزایش نسبت به ماه قبل (۲.۶ درصد) به ۲.۹ درصد رسید.

تورم‌های نقطه به نقطه و دوازده‌ماهه شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مهرماه امسال نیز به‌ترتیب ارقام ۴۴.۷ و ۳۹.۶ درصد را ثبت کرد که نسبت به شهریورماه امسال به ترتیب معادل ۰.۲ و ۰.۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

بررسی تورم ماهانه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی به تفکیک گروه‌های اختصاصی «کالا» و «خدمت» در مهرماه نشان می‌دهد تورم ماهانه گروه اختصاصی «کالا» با ۰.۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه گذشته به ۱.۶ درصد رسید.

در مقابل تورم ماهانه گروه اختصاصی «خدمت» در این مقطع با ۱.۴ واحد درصد افزایش نسبت به ماه گذشته به رقم ۵.۲ درصد رسید.

بررسی تحولات تورم ماهانه گروه کالا به تفکیک «خوراکی‌ها» و «غیرخوراکی‌ها» موید کاهش تورم ماهانه اقلام خوراکی در مهرماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل از آن است.

به طوریکه شاخص بهای خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها (با ضریب اهمیت ۲۵.۵ درصد) با ۰.۹ واحد درصد کاهش نسبت به شهریور و ثبت تورم ماهانه ۱.۲ درصدی، سهمی معادل ۰.۴ واحد درصد را از تورم ماهانه شاخص کل (۲.۹درصد) در مهرماه امسال به خود اختصاص داده است.

بررسی بیشتر تحولات شاخص خدمت نیز حاکی از آن است که افزایش تورم ماهانه این گروه عمدتاً متأثر از تحولات شاخص‌های خدمت در گروه«مسکن و خدمات ساختمانی» و «تحصیل» بوده است؛ به طوری که سهم این ۲گروه از تورم ماهیانه خدمت در مهرماه امسال (۵.۲ درصد) به ترتیب ۴.۴ و ۰.۶ واحد درصد بوده است.

در حوزه تجارت خارجی با توجه به اخبار منتشرشده از سوی گمرک ج.ا.ایران، در ۷ماهه سال ۱۴۰۱ ارزش صادرات گمرکی برابر با ۲۸.۴ میلیارد دلار بود که حاکی از افزایش حدوداً ۵.۶درصدی آن در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰ است.

ارزش واردات گمرکی نیز در این دوره معادل ۳۱.۷ میلیارد دلار گزارش شده است که موید افزایش حدود ۱۴.۴ درصدی آن نسبت به دوره مشابه سال قبل است.

مطابق با اطلاعات مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز، بررسی تحولات بازار ارز حاکی از آن است که در مهر ماه متوسط نرخ فروش دلار در بازار حواله حدود ۲۷۱.۹ هزار ریال بود که نسبت به شهریور ماه معادل ۱.۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در بخش اسکناس نیز متوسط نرخ فروش دلار در این ماه حدود ۲۸۷.۳ هزار ریال بود که حاکی از افزایش ۱.۳ درصدی آن در مقایسه با شهریورماه است.

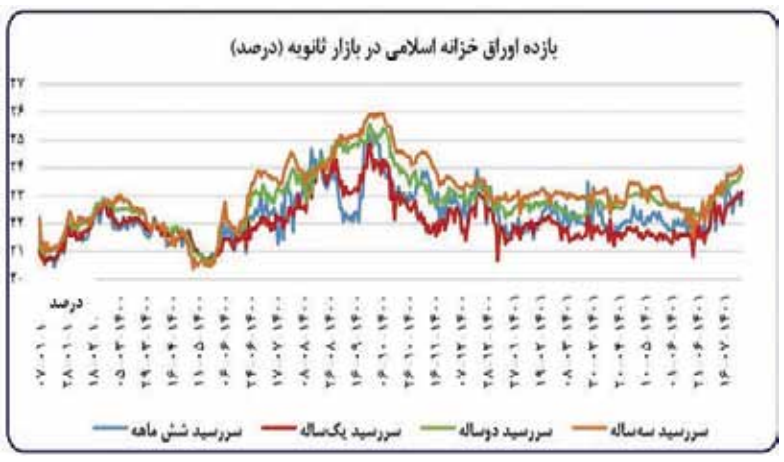
در بازار مسکن و براساس اطلاعات اخذ شده از سامانه ثبت معاملات املاک و مستغلات کشور، متوسط نرخ خرید و فروش یک مترمربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده در شهر تهران طی مهرماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل ۱.۲ درصد و نسبت به ماه مشابه سال قبل نیز ۳۸.۲ درصد افزایش را تجربه کرد. در بازار سهام نیز شاخص کل بورس اوراق بهادار در روز پایانی مهرماه ۳.۴ درصد نسبت به روز پایانی ماه قبل کاهش یافت.

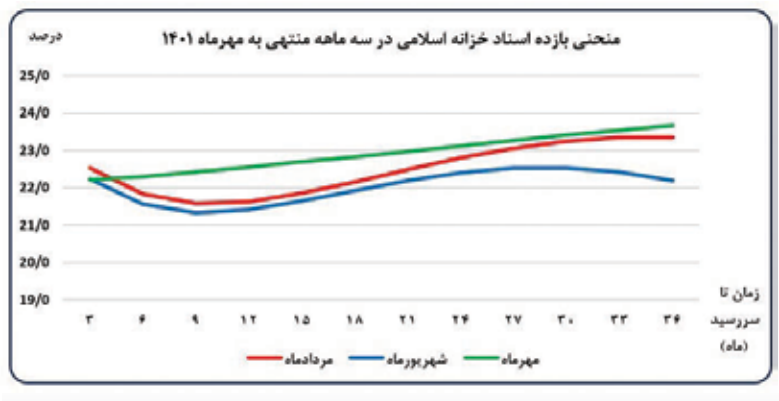
لازم به ذکر است سیاستگذار پولی با رصد مستمر تحولات نرخ دارایی‌ها و توجه به دلالت‌های آن بر تغییر سطح انتظارات تورمی، عنداللزوم اقدامات سیاستی مناسب را در دستور کار قرار خواهد داد.

بررسی تحولات بازار بین‌بانکی در مهرماه نشانگر کاهشی نسبی در حجم معاملات به دلیل کاهش وجوه در دسترس بانک‌ها بود که از جمله دلایل آن می‌توان به تداوم فروش اوراق دولتی به بانک‌ها اشاره کرد.

این درحالی است که بررسی تغییرات نرخ سود بازار بین‌بانکی گویای تداوم ثبات نرخ مذکور و قرار داشتن آن در محدوده دالان از پیش تعیین شده است.







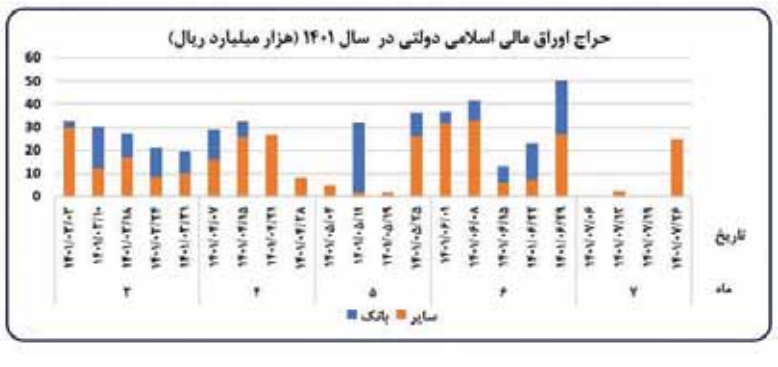
اقدامات بانک مرکزی چه بود

برای تحقق اهداف یاد شده بانک مرکزی به عنوان سکاندار و سیاست‌گذار پولی و بانکی کشور اقداماتی انجام داد که عبارتند از:

۱- در مهرماه ۱۴۰۱ با هدف مدیریت نقدینگی بازار بین‌بانکی ریالی، بانک مرکزی در تعامل با بانک‌ها اقدامات اعتباری زیر را انجام داد:

- انجام عملیات بازار باز با موضع توافق بازخرید در ۴مرتبه حراج به‌ترتیب به ارزش ۶۷۳.۷، ۶۷۴.۰، ۶۸۵ و ۶۸۴.۹ هزار میلیارد ریال در مجموع به ارزش معاملاتی ۲۷۱۷.۶ هزار میلیارد ریال در قالب توافق بازخرید با سررسید ۷روزه(مانده توافق بازخرید از محل عملیات بازار باز در پایان مهرماه معادل ۶۸۴.۹ هزار میلیارد ریال بوده است).

- استفاده بانک‌ها از اعتبارگیری قاعده‌مند در نرخ سقف دالان برای رفع نیازهای نقدینگی در ۱۷ روز کاری جمعاً به ارزش معاملاتی ۳۲۵.۲ هزار میلیارد ریال (مانده اعتبارگیری قاعده‌مند در پایان مهرماه ۵۹.۳ هزار میلیارد ریال بوده است).



در مهرماه سال ۱۴۰۱، متوسط ماهانه نرخ بازده اوراق مالی اسلامی دولتی با سررسید یک، دو و سه ساله به‌ترتیب با ۱.۰۷، ۰.۷۵ و ۱.۱۳ واحد درصد افزایش نسبت به ماه قبل به ۲۲.۶۳، ۲۳.۲۵ و ۲۳.۵۰ درصد رسیده است.

همچنین شیب منحنی بازده اوراق خزانه در مهرماه نسبت به شهریورماه و مرداد ماه تندتر شده و این منحنی نسبت به ۲ماه گذشته در سطح بالاتری قرار گرفته است.

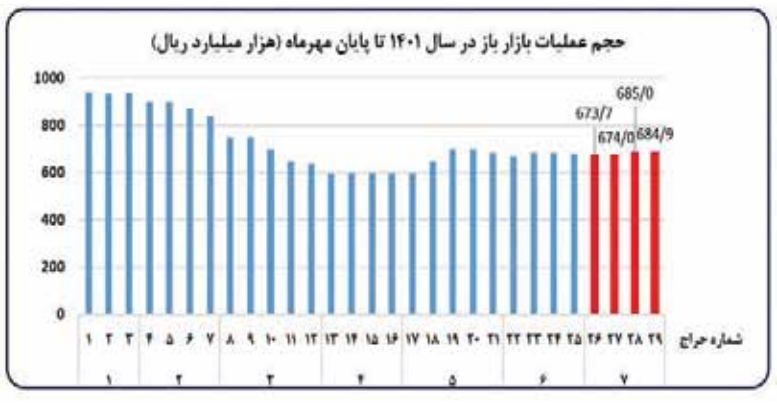
حجم نقدینگی در پایان مهرماه سال ۱۴۰۱ معادل ۵۶۷۶۹.۷ هزار میلیارد ریال بوده است که به ترتیب ۱۷.۵ و ۳۴.۳ درصد نسبت به پایان سال و پایان مهر ماه سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است.

رشد متغیر مذکور در ۷ ماهه نخست سال قبل و ۱۲ماهه منتهی به مهر ماه سال ۱۴۰۰ به ترتیب معادل ۲۱.۶ و ۴۲.۸ درصد بوده است.

لازم به ذکر است که بخشی از رشد نقدینگی در مهر ماه سال ۱۴۰۰ (معادل ۲.۳ واحد درصد از رشد هفت ماهه و ۲.۷ واحد درصد از رشد ۱۲ماهه) مربوط به اضافه شدن اطلاعات خلاصه دفتر کل دارایی‌ها و بدهی‌های بانک مهراقتصاد به اطلاعات خلاصه دفتر کل دارایی‌ها و بدهی‌های بانک سپه (به واسطه ادغام) بوده است.

حجم پایه پولی در پایان مهرماه سال ۱۴۰۱ (معادل ۷۱۲۹.۳ هزار میلیارد ریال) نسبت به پایان سال ۱۴۰۰، رشدی معادل ۱۸.۰ درصد داشته است.

همچنین، نرخ رشد ۱۲ماهه پایه پولی با ۱.۹ واحد درصد کاهش نسبت به رشد دوره مشابه سال قبل (۳۶.۴ درصد) به ۳۴.۵ درصد در پایان مهرماه سال ۱۴۰۱ رسید.



- در مهرماه امسال، در برگزاری ۴ مرحله حراج و یک مرحله پذیره‌نویسی اوراق مالی اسلامی دولتی، جمعاً مبلغ ۲۷.۶ هزار میلیارد ریال اوراق توسط ایستگاه معاملاتی بانک مرکزی به فروش رسید که از این مبلغ، ۲۳ هزار میلیارد ریال آن در پذیره‌نویسی و ۴.۶ هزار میلیارد آن در حراج تماماً توسط سایر سرمایه‌گذاران خریداری شد.